

კავკასიონი

ყოველკვირეული გაზეთი

KAVKASIONI

25 მაისი * ფასი 50 000 კუპონი

26 მაისი

გუგუშოვების უზუზუგეთი !

მის დარღს საქართველო ერქვა

ბავშვობიდან სამშობლოს მოშორებულს გაუსაძლისი ცხოვრების კვალი თითქოს არც შეტყობია სახეზე. გარდა ნაღვლიანი თვალებისა, რომლებიც მხოლოდ ქართულად ანათებდნენ.

ცხოვრების დიდ და რთულ გზას რომ შეუყვარა, არც მაშინ და არც გერმანელთა საკონცენტრაციო ბანაკებიდან სხვადასხვა ხერხებით დახსნილი ქართველი ტყვეების გულისთვის სამჯერ დასახერხებლად კედელთან მდგარს შეუხრია წარბი.

და თავისი ცხოვრების 84 წლის მანძილზე არც ერთხელ არ უფიქრია საფრანგეთის მოქალაქეობაზე, თუმცა ამ ქვეყნის ტრადიციებს უზარმაზარ პატივს სცემდა.

ბატონ ვიქტორ ხომერიკის — საფრანგეთში მცხოვრები ქართველი საზოგადო მოღვაწის, უღამაზესი რაინდის ასეთი მწირი დახასიათება და წარსულ დროში მისი მოგონება ძალზე ძნელია დღეს, მაგრამ, სამწუხაროდ, სიკვდილის ცეცხლმა მხოლოდ სამუდამო მოგონების უფლება დაგვიტოვა.

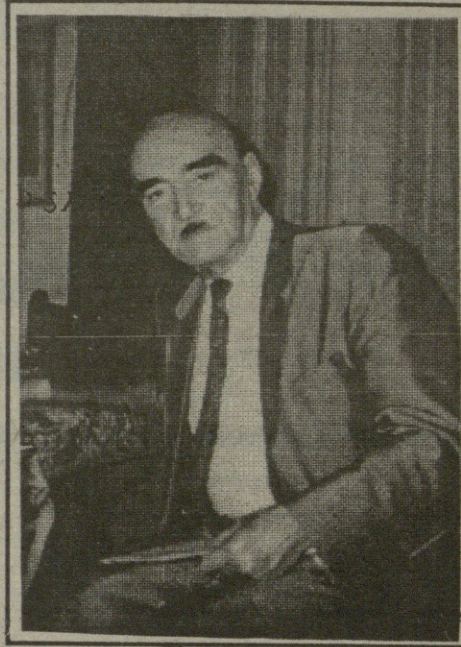
წლების მანძილზე საფრანგეთის ქართველთა სათვისტომოს სათავეში მდგარს, ცხოვრების წესად პქონდა ქცეული სამშობლოდან გადახვეწილი ყველა ქართველის, ლევილის

ქართველთა მიწა-წყლის მოვლა-პატრონობა, ყველა იმ დოკუმენტისა და საარქივო მასალის მოძიება, რომელიც ოდნავ მაინც ეხებოდა საქართველოს აწმყოსა. და წარსულს, მის საქართველოს — მიხედვით და ოცნებას...

მიუხედავად იმ დიდი სიხარულისა, რომელსაც მას ქართული გენი, საქართველოსთვის გადადგმული ყველა ნაბიჯი და თვით ქართული სიტყვა ანიჭებდა, თვალეზში მაინც დიდი ნაღვლიანი პქონდა ჩამდგარი. დიდხანს ვერ მიუხვდებოდა მიზეზს, ვიდრე ერთ საღამოს, შუაღულ პარიზში, ტროკადეროს მოედანზე არ გააჩერა მანქანა და საბარგულიდან პატარა ფურცელზე გამოკრული ქართული მიწა არ მანველა:

„ეს მიწა სულ თან დამაქვს. როგორც კი საქართველო მომენატრება, ჩავეყოფ ამ მიწაში ხელს და ვმუშაობდები, ცოტა ხნით მაინც საქართველოს მიწას ვეამბოვები. მთელი ცხოვრება ამ მიწაზე დგომა შენატრება“.

სულ ოთხჯერ იყო ჩამოსული საქართველოში. პირველად, ბავშვობიდან გახიზნული, 1990 წლის მაისში ჩამობრძანდა. 26 მაისის დღესასწაულსაც აქ შეეგება და 80 წლის იუბილეც აქ, თბილისში გადაუხადეს უახლოესმა მეგობრებმა.

დღესაც მაისია. მთელი ცხოვრება ნაღვლიანი თვალებით მოშორალი უღამაზესი ქართველი კაცი — უღამაზესმა ნაღვლიანმა საქართველომ მიიბარა საუკუნოდ.

... და დარდით გაუქარწყლდა.

თამაზ სულაბაძე

კავკასიონი

სარედაქციო კოლეგია

გიორგი ალიბაგაშვილი,
ვასილ მაღლაშვილი,
მამუკა ჯანაშვილი.

პასუხისმგებელი რედაქტორი

პაატა ვაშაძე

გაზეთის დირექტორი

პასტანა საღია

პასუხისმგებელი მდივანი

ბონდო მამინაშვილი

ნამყვანი რედაქტორები:

არილი:

თამაზ მაღლაშვილი

პასტანა როდონაძე

რამაზ სირაძე

თვალსაწიერი:

მერი ტორაძე

დავით კახაბერი

შადიმან შაჰანაძე

ფოტოილუსტრაციის

განყოფილების გამგე

მურმან ჩაჩუა

მხატვარ-დიზაინერი

დომინიკი მოსულიშვილი

კომპიუტერული უზრუნველყოფა

თინათინ ჩოლოყაშვილი

გამოდის

ოთხშაბათობით

მასალის გამოყენება რედაქციისათვის შეიძლება გარეშე განხილვად, როგორც საგვარეულო უფლებების შელახვა. ავტორები თავად აკრებენ პასუხისმგებლობას მოყვანილი ფაქტებისა თუ ციფრების სიზუსტეზე. წერილები არ რეცენზირდება და ავტორებს არ უბრუნდება.

მისამართი:

თბილისი,

პეტრიაშვილის ქ. № 7.

ტელ.: 29-48-05

ფაქსი 34-73-06

იბეჭდება ოფსეტური

წესით საგაზეთო

კორპუსში,

ხომარაულის 29.

რეგისტრირებულია

საქართველოს რეს-

პუბლიკის იუსტიცი-

ის სამინისტროში,

რეგისტრაციის

№ 1122.

ინდექსი 66424

დამფუძნებლები:

მეზღუდული

პასუხისმგებლობის

საზოგადოება

„კოკა-კოლა“

კავკასიონი“

კერძო პირები:

გიორგი ალიბაგაშვილი,

ვასილ მაღლაშვილი,

მამუკა ჯანაშვილი.

და

თბილისის მ-6

ქართული გიმნაზია

პროზიკა

პროზულ- დემოკრატიული პარტიის განცხადება

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია 26 მაისის საზეიმო აღნიშვნის დღესთან დაკავშირებით აცხადებს, რომ ის არ მიიღებს მონაწილეობას არც სამთავრობო ღონისძიებებში და არც ანტი-სამთავრობო გამოსვლებში.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიას მაინცა, რომ დამარცხებულ დაშლის პირას მდგარ და სუვერენიტეტულად ქვეყანაში დამოუკიდებლობის დღის საზეიმო აღნიშვნა თვით ჭეშმარიტი დამოუკიდებლობის იდეის შელახვა და ბუნებრივად, მსგავს ზეიმში მონაწილეობისაგან ედა თავს შეიკავებს.

ამასთან, 26 მაისთან ანტიკომუნისტური გამოცხადების დაკავშირება მიუგანია ერის ისტორიის უმნიშვნელოვანესი თარიღით სპექტაკლის უღირს მცდელობად და მსგავს ღონისძიებებში მონაწილეობაზე ედა უარს ამბობს, მიტინგისა თუ მანიფესტაციის ჩატარებისათვის შესაძლებელია სხვა ვითარებისა და სხვა პერიოდის შერჩევა, თუკი ეს ჩვენი ერისთვის აუცილებელი იქნება.

ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიას მაინცა, რომ 26 მაისის ღირსეულად აღნიშვნისათვის საჭიროა სამთავრობო თანხმობისა და ერთიანობის დეკლარაციაზე ზედმეტი, იქ არსებული პრინციპების განხორციელებისათვის ბრძოლა, რეგარდუმ არჩევნების დანიშვნა და ჩატარება, რათა მომავლისთვის მაინც დავიტოვოთ 26 მაისის მართლაც საზეიმოდ აღნიშვნის შანსი.

პროზულ-დემოკრატიული პარტია

23 მაისი 1994 წ.

პარლამენტი

გამოსათხოვარი პარტია — რიგბარეში არჩევნები

რადგან პარლამენტი დღეს არ ასახავს რეალურ პოლიტიკურ სურათს და ვერც ხალხის ნებას გამოხატავს

კარგა ხანია, რაც საქართველოს პარლამენტმა პრაქტიკულად შეწყვიტა კანონ-შემოქმედებითი საქმიანობა. არა თუ კანონის, დადგენილების მიღება კი გადაუჭრელ პრობლემად იქცა, სისტემატურად არ იკრებოდა კვორუმი, რადგან, როგორც ჩანს, პარლამენტართა უმრავლესობას მოეზრდა უმეტეს დეპუტატები, რომლებიც ქუჩის აცალმევალს უფრო მეტად, ვიდრე კანონმდებლობა პატივობას. ეტყობა, კვორუმის არყოფნა იმდენად ჩვეულებრივ ამბად მიაჩნიათ დეპუტატებს, რომ ამ პრობლემის ხელოვნურად შექმნა საკითხის ჩადგომის ერთ-ერთ მეთოდადაც გაიხადეს.

პარლამენტმა ვერ შეძლო რაიმე მნიშვნელოვანი ნაწილის შექმნა მინისტრთა კაბინეტის საკადრო და სტრუქტურულ ცვლილებებში, ვერც ერთ სასიცოცხლო საკითხზე ვერ აიღო პასუხისმგებლობა. უფრო მეტიც: შეუძლებელია თვალათაც კარგად ჩანს, რომ ზოგიერთ ფრაქციასა და სადებუტატო ჯგუფს ხშირად არ სურს, რომ თავისივე ინიციატივით ნამოჭრილი საკითხი გავიდეს — ამ შემთხვევაში ხომ პასუხისმგებლობაც მას დაეკისრება. ამის შემდეგ სრულიად ზედმეტია

საპარლამენტო დებატების კონსტრუქციულობაზე საუბარი.

პარლამენტში ძალთა პოლარიზაციამ და ურთიერთდაპირისპირებამ ისეთ ზღვარს მიაღწია, რომ ყოველ სხდომას ჩაშლის საშიშროება ემუქრება. ამასაც თავისი მიზეზი აქვს.

მრავალპარტიული არჩევნების შედეგად ჩამოყალიბებული პარლამენტი უნდა ასახავდეს ქვეყანაში არსებული საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ძალების რეალურ ურთიერთმიმართებას. 1992 წლის 11 ოქტომბრის შემდეგ საქართველოს პოლიტიკურ ცხოვრებაში მნიშვნელოვანი ცვლილებები მოხდა, რამაც დიდად იმოქმედა შიდასაპარლამენტო ურთიერთობებზე. ერთსულოვნება დაიშალა როგორც უმრავლესობაში, ისე ოპოზიციაში. უმრავლესობის წევრი პოლიტიკური დაჯგუფებები და ფრაქციები ოპოზიციისაკენ გადაიხარნენ. ისედაც არაერთგვაროვან ოპოზიციაში გაძლიერდა კონფრონტაცია; მცირერიცხოვანი, ჯუჯა პარტიები, რომლებიც ერთი-ორი დეპუტატით არიან წარმოდგენილი პარლამენტში, მხოლოდ სტატისტიკის როლით კმაყოფილდებიან.

საარჩევნო კანონი, რომელმაც პარლამენტში მოხვედ-

რის საშუალება მისცა მცირერიცხოვან პარტიებს, რა თქმა უნდა, სრულყოფილი არ იყო, რადგან პარტია, რომელსაც ანგარიშგასანევი პოლიტიკური ძალა არ გააჩნია, ვერც ხალხის ნების გამოხატვით იქნება. ასეთი პარტიები დღეს მრავლად არიან პარლამენტში. ამდენად, საქართველოს პარლამენტი დღეს არ ასახავს რეალურ პოლიტიკურ სურათს და ვერც ხალხის, საზოგადოების ნებას გამოხატავს. ეს არის მთავარი მიზეზი მისი უუნარობისა და უმოქმედობისა.

გამოსათხოვარი ერთია — რეგარდუმ არჩევნები მკაცრად განსაზღვრული საარჩევნო ბარიერით. ამ შემთხვევაში პარლამენტში მოხვედრა სამი-ოთხი პოლიტიკური ორგანიზაცია, რომელსაც სერიოზული პოლიტიკური ძალა ექნება და საზოგადოების ესა თუ ის ნაწილი დაუჭერს მხარს.

შესაძლებელია, მაგანმა უკიდურეს რადიკალიზმად მიიჩნიოს ამგვარი განცხადება, მაგრამ გავითვალისწინოთ, რომ დრო აღარ ითმენს, თვალნათლივ იკვეთება ხელი-სუფლების კრიზისი, რაც საერთო სიღუპს იწვევს ფონზე გაუთვალისწინებელ შედეგებს მოიტანს.

ფირმა «კოკა-კოლა კავკასიონი» ასხადებს

სასმელების „კოკა-კოლა“-სა და „ფანტა“-ს ფასები ფიქსირებულია და საკლებულად რეგულირდება, ისე კერძო, კომერციული სტრუქტურებისთვის.

სასმელი „კოკა-კოლა“ (0,25 ლ. ტყედა) სათავო ფირმიდან გასაცემი ფასი (ბოთლის გარეშე) — 11 ცენტი; დისტრიბუტორების მიერ საწყობიდან გატანისას (ბოთლის გარეშე) — 12,5 ცენტი. საკაპრო ობიექტებისთვის სარეალიზაციო ფასი აუცილებლად 15 ცენტის ტოლფასი კუპონია.

სასმელი „ფანტა“ (0,33 ლ. ტყედა) სათავო ფირმიდან გასაცემი ფასი (ბოთლის გარეშე) — 13 ცენტი. დისტრიბუტორების მიერ საწყობიდან გატანისას (ბოთლის

გარეშე) — 14,5 ცენტი. საკაპრო ობიექტებისთვის სარეალიზაციო ფასი აუცილებლად 17,5 ცენტის ტოლფასი კუპონია.

დასაბრუნებელი ტარის ფასებია: 0,25 ლ. ტყედა. ბოთლის — 10 ცენტი, 0,33 ლ. ტყედა. ბოთლის — 7 ცენტი. „კოკა-კოლა“-ს საფირმო პოლიეთილენის ყუთის ფასი — 3,5 ლარი.

საკაპრო ქსელში აღნიშნული ფასების გაზრდა კანონის დარღვევაა, რის შესახებაც გთხოვთ გავაცნობოთ.

ტელ.: 34-26-20

«მუსია, შე ნა მანუ პა სის შურ... გეგენ ზი მირ გიტბა... პოდაიბი ჩო-ნიბუდ დავუტატუ გოსუდარსტვენოი დუმი... გატონებო, უბოქით მოწყალეა დავუტატს...»

„Вы плохо кончите, молодой человек, - наставительно сказал Остап. - Финансовая пропасть - самая глубокая из всех пропастей, в нее можно подать всю жизнь“

„Золотой телянок“

დღეს, როდესაც საქართველოს მოქალაქეთა დიდი ნაწილი, ფაქტობრივად, სიღატაკის ზღვარზეა და თავს ევლარ ართმევს ეკონომიკური პრობლემებს, ბუნებრივია, საინტერესოა, როგორ ცხოვრობენ ხელისუფლების წარმომადგენლები, რომელთა ძალისხმევაც და გადაწყვეტილებათა მართებულობაც დიდად არის დამოკიდებული ქვეყნის ბედი. ამ მიზნით ჩავატარეთ გამოკითხვა, რომლის შინაარსსაც პერიოდულად ვაქვეყნებდით გაზეთის ფურცლებზე. ჩვენი რესპოდენტები ძირითადად იყვნენ პარლამენტარები, მინისტრები, სხვა მაღალი თანამდებობის პირები და ისინი პასუხობდნენ ორ კითხვას: 1. როგორია თქვენი ხელუფლება? 2. სხვა რა შემოსავალი გაგაჩნიათ?

მოგესხენებათ, პარლამენტართა ერთი ნაწილი ვერ იცის პარლამენტში სასაირსოლოდ, ამიტომ ვერ შევძელით ყველასთან დაკავშირება, მაგრამ არსებული მასალა გარკვეული დასკვნების გამოტანის საშუალებას მინც იძლევა. სხვათა შორის, ბევრი დეპუტატის პასუხა „კავკასიონის“ არა ერთი მკითხველი, რბილად რომ ვთქვათ, ამაშფოთა. ისინი მიიჩნევენ, რომ რჩეულები მართლაც არ ამბობენ და ზედმეტად ისაუბრებენ თავს. ამგვარ ეჭვს გარკვეული საფუძველი აქვს, ვინაიდან გამოკითხულთა დიდი უმრავლესობა ვერ ახსნა, როგორ არსებობს, ყოველ შემთხვევაში, იმ მოცემულობების მიხედვით, რომელსაც ისინი ასახელებენ, მათი არსებობა ეწინააღმდეგება ბუნების კანონებს. თვითონ განსაჩეთ მხოლოდ ქალბატონმა ირინა სარიშვილმა და ბატონებმა ჭაბუა ამირეიშვილი, ნიკოა ლეკიშვილი და ზურაბ ჟვანია მოუთხრეს, რომ გარდა ხელუფლისა, აქვთ სხვა შემოსავალი და გარკვეულად უზრუნველყოფილი არიან. ბევრი მათი კოლეგა კი, სულაც არ გამოიყურება მათზე ღარიბად, მაგრამ, ერთადერთ შემოსავალად ასახელებს ხელუფასს, ხელუფასს, რომლის ოდენობაც ზუსტად არავინ იცის.

„Вы, я вижу, бескорыстно любите деньги. Скажите, какая сумма вам нравится?“

„Золотой телянок“

ზოგს დეპუტატის ხელუფასი 160 000 კუპონი ჰგონია, ზოგს — 900 000. ვხვდებით სხვა ციფრებსაც — 200 000, 300 000, 360 000, 370 000, 400 000, 500 000, 520 000 და ა.შ. მოგესხენებათ, პარლამენტარები პოლიტიკურ შეხედულებათა მიხედვით ფრაქციებად იყოფიან. შეიძლება მათი ფრაქციებად დაყოფა შემოსავლების მიხედვითაც. ამ თვალსაზრისით „უმცირესობაში“ მოხვდებიან ირინა სარიშვილი, ჭაბუა ამირეიშვილი, ნიკოა ლეკიშვილი და ზურაბ ჟვანია, რომელთაც დამოუკიდებლად ძალუფთა თავის რჩენა, ასე თუ ისე, ეკონომიკური მხარე მოგვარებული აქვთ და შეუძლიათ სხვების პრობლემებზე იფიქრონ. ალბათ, ამავე ფრაქციას შეუერთდება ბატონო ითარ ფაცაცია, რომელსაც მართლაც სანიშნულად მეორეობა აქვს ზუგდიდის რაიონში და როგორც თვითონ განაცხადა ციტრუსების დიდ მოსავალს იწვეს. უმეტესობა კი ერთიანდება ფრაქციაში, რომელსაც პი-

რობითად შეიძლება ვუწოდოთ „ნეტართა“ ფრაქცია. ამ ფრაქციის წევრები აცხადებენ, რომ საშუალოდ 400-500 ათასი კუპონი აქვთ და სხვა არავითარი შემოსავალი არ გააჩნიათ. „ნეტარნი“ აღიარებენ, რომ ამ თანხით არსებობა შეუძლებელია და თვითონაც გაკვირვებულნი არიან, როგორ არსებობენ და ქუჩაში არ ეცემიან. ეს მით უფრო საოცარია, რომ ჩვენი პარლამენტარების ტემპერამენტის შემხედვარე, ნამდვილად არ რჩება ისეთი შთაბეჭდილება, თითქმის მათ კალორები აკლდეთ. მათ სიღატაკეზე არ მეტყველებს არც ჩაცმულობა და არც უცხოური სიგარეტები, ასე უხვად რომ იფერფლებს პარლამენტის შენობაში.

„Надо мыслить, - сурово сказал Остап Шуре, - Меня например кормят идеи!“

„Золотой телянок“

„ნეტართა“ ფრაქცია ერთგვაროვანი არ არის, ის თავის მხრივ ქვეფრაქციებად იყოფა. ერთი ჯგუფი არსებობს მხოლოდ ხელუფასით, მათთან შედარებით ცნობილ ასეკტთა ყოფაც კი უფუფუნებად მოჩანს. თვითონ განსაჩეთ, სამომხმარებლო კალათის მინიმალური ღირებულება 17-18 მილიონი კუპონია, „ასეკტთა“ მთელი ოჯახის შემოსავალი კი, მათივე თქმით, მხოლოდ თუ ალევს, მაგრამ ისინი მინც არ კარგავენ საზოგადოებრივ ასპარეზზე აქტიურად მოღვაწეობის ხალხის მათ არა აქვთ საშუალება, შეიძინონ პირველადი მოხმარების საგნები. სავარაუდოა, რომ ისეთი პროდუქტები, როგორიცაა ხორცი, კარაქი და სხვა, კარგა ხანია მათ თვლიათაც აღარ უნახავთ.

„Подумать только, пожирать трупы убитых животных! Людоедство под маской культуры!“

„12 стульев“

მოუხედავად ამ ბოლო დროს გამოთქმული მოსაზრებებისა, რომ დეპუტატებს ხელუფასი უნდა მოემატათ, ალბათ, აქარება არ არის საჭირო. მიმდინარეობს საინტერესო ექსპერიმენტი, პარლამენტარები მაგალითს აძლევენ ხალხს, როგორ უნდა იცხოვროს კაცმა კარგად ისეთი ხელუფასით, რომელითაც სრულიად შეუძლებელია ცხოვრება. რამდენიმე პარლამენტარმა აღნიშნა კიდევ, მოუხედავად დაბალი ხელუფასისა, ჩემი კოლეგები მინც საკმაოდ კარგად არიანო. ყოველ შემთხვევაში, როგორ მოქალაქეებს, რომელთაც პარლამენტარებზე ათჯერ, ოცჯერ და გნებავთ, ორმოცჯერ მეტი შემოსავალი აქვთ, ნამდვილად ძალიან უჭირთ. შეიძლება ამითაც აიხსნას ჩვენი საზოგადოებისთვის დამახასიათებელი დაუოკებელი ლტოლვა დეპუტატობისკენ.

გაკვირებულ „უმეტესობას“ მიეკუთვნება დეპუტატთა მცირე ჯგუფი, რომელიც მიწათმოქმედებით ცდილობს თავის გატანას. მათი განზრახვა რამდენადაც კეთილშობილურია, იმდენად უტოპიურია. სოფლის მეურნეობის გაძლიერება სჭირდება დიდი დრო და ენერგია, რაც ხელისუფლების წარმომადგენლებს სახელმწიფო საქმეებისთვის სჭირდებათ. თანაც დამწყებ მიწათმოქმედებს კი არა, მუხლჩაუხრელად შრომით გაღებულ ძლიერ გააქვს თავი წლიდან წლამდე. ისიც გასათვალისწინებელია, რომ ნაკვეთში სარულს მანქანა სჭირდება, მანქანას — ბენზინი, ბენზინს — რუსული ფული, რომელიც დეპუტატებს არა აქვთ. მართალია, ერთი-ორი პარლამენტარის თქმით, ისინი თვეში 200 ლ. ბენზინს იღებენ, მაგრამ დიდი ნაწილი ბენზინს არ ახსენებს და ეს საკითხი საბოლოოდ გაურკვეველი რჩება.

უფუფლო „უმეტესობის“ დიდ ნაწილს არსებობის საინტერესო ფორმისთვის მოუგნია. ისინი მშობლების, ნათესავების და მეგობრების კმაყოფილებაზე არიან გადასულელები. მათ ახლობლები აკმევენ, ასმევენ, აცმევენ, უგზავნიან პროდუქტებს. მოკლედ რომ ვთქვათ, ამ დეპუტატების მატერიალურ პრობლემებს სხვები წვევენ, რათა ისინი მთელი არსებით მიეცნენ პოლიტიკას.

ამ საყოველთაო გაკვირვების ჟამს პარლამენტართა ახლობლებისგან გაღებულ ასეთ მსხვერპლს, ალბათ, განაპირობებს რწმენა, რომ მავანი პარლამენტარი განსაკუთრებული პოლიტიკური ადლოთი არის და ჩაღლითობს, თორემ ადამიანს, რომელსაც თავის რჩენა არ შეუძლია და სხვის ხელის შემხურება, წესით ქვეყანა არ უნდა ჩააბარო.

საინტერესოა ისიც, რომ მართალია, დეპუტატებს, ფაქტობრივად, შემოსავალი არა აქვთ, მაგრამ, საბედნიეროდ, გარშემო ახვევიათ შეძლებული ახლობლები და მეგობრები.

„Имейте в виду, уважаемый Шура, даром я вас питать не намерен. За каждый витамин, который я вам скормлю, я потребую от вас множество мелких услуг“.

„Золотой телянок“

რასაკვირველია, შეიძლება გაჩნდეს აზრი, რომ იქნებ პირდაპირ „ახლობლები“ აგვერთა პარლამენტში, მაგრამ ისინი ალბათ, პოლიტიკაში ვერ ერკვევიან და უფრო ეკონომიკაში არიან გაუფულები. მოუხედავად იმისა, რომ ხალხის რჩეულთა დიდი ნაწილი პირად უნანსურ პრობლემებს სხვების დახმარებით აგვარებს, ზოგიერთი მინც არ კარგავს იმედს, რომ მომავალში დიდ ბიზნესს დაიწყებს და მილიონერიც კი გახდება.

„Мечтал отец Востриков о собственном свечном заводе“.

„12 стульев“

სხვათა შორის, ცალკეულ პარლამენტართა განცხადებებში იმის თაობაზე, რომ მთელი ძალაუფლება პარლამენტს უნდა გადაეცეს და მას უნდა დაეკისროს მთელი პასუხისმგებლობა, თუნდაც ორი მიზეზის გამო ჩანს არასერიოზულად. თუ პარლამენტარები გულწრფელნი არ არიან, ცხადია, ძნელია მათ ბოლომდე ენდო, თუ გულწრფელნი არიან, მაშინ გაუგებარია, როგორ უნდა იკისროს პასუხისმგებლობა ორგანომ, რომელიც, ფაქტობრივად, ნათესავ-მეგობრების კმაყოფილებაზეა გარკვეულწილად იქნებ ესეც იყოს იმის მიზეზი, რომ ჩვენში ასეთი დიდი მასშტაბი მიიღო კორუფციამ და მასთან ბრძოლას ჭრჭერობით შედეგი არ მოაქვს.

„Все существо его протестовало против краж, но не красть он не мог. Он крал, и ему было стыдно. Крал он постоянно, постоянно стыдился, и поэтому его хорошо бритые щеки всегда горели румянцем смущения, стыдливости, застенчивости и конфуза“.

„12 стульев“

„Так вот, Балаганов, вы пижон. Не обижайтесь. Этим я хочу точноказать то место, которое вы занимаете под солнцем.“

„Золотой телянок“

ამ გამოკითხვას პარლამენტარები, ძირითადად, გაგებით შეხვდნენ, თუმცა, ერთი ქალბატონი რატომღაც გაწიწმატდა, რა თქვენი საქმეა ჩემი შემოსავლებით და ცუდი სიტყვაც იკადრა.

„- Зноинная женщина, - сказал Остап, - мечта поэта. Провинциальная непосредственность. В центре таких субтропиков давно уже нет, но на периферии, на местах еще встречаются“.

„12 стульев“

სამწუხაროდ, ზოგ დეპუტატს ხშირად ავიწყდება, რომ ის ლექსიკა, რომელსაც ასე დაუწინებოთ აკვიდრებენ პარლამენტში, გარეთ მაინცდამაინც მიღებული არ არის. ჩვენი მხრივ დავძენთ: ამ გამოკითხვაში არაფერია შეურაცხყოფელი, პირიქით, ეს არის ერთ-ერთი საშუალება, რომ უკეთ გავცნოთ მოსახლეობას თავიანთი რჩეულები. გარკვეულწილად ისიც ნათელი ხდება, რატომ უჭირს პარლამენტს კონსტრუქციული მუშაობა, სიღატაკის ზღვარს კარგა გვარიანად ჩაცოლებულ და სხვის კმაყოფილებაზე ადამიანებს უნდოდებათ გლობალურ საკითხებზე უფროდლების კონცენტრირება, ალბათ, ამითვე აიხსნება ხშირი დავიანებები და გაცდნები.

„На голодный желудок нельзя говорить такие глупые вещи. Это отрицательно влияет на мозг“.

„12 стульев“

საქმეს ისეთი პირი უჩანს, რომ ახალი არჩევნების შემდეგ, ბევრ აშკამინდელ პარლამენტარს პოლიტიკური ასპარეზის დატოვება მოუწევს, ალბათ, ნათესავ-მეგობრებშიც ძველებური ენთუზიაზმით აღარ იკისრებენ მათ სიმონსობას, ასე რომ, თუ დეპუტატებმა სიმართლე გვითხრეს, თბილისის ქუჩებში მალე შეიძლება გავიგონოთ: „მუსიო, შე ნე მანუ პა სის შურ...“

12 ივნისს რუსეთის № 20-ე საარჩევნო ოლქში დანიშნულია საპარლამენტო არჩევნები. აქვე ვიტყვით, რომ თვითმეტოქტომბრის არჩევნებით ამ ოლქში ყველაზე მაღალი პროცენტით (95) საქართველოს პარლამენტის დეპუტატად აირჩიეს უილი შარტავა.

ორი თვის წინ გავრცელდა ინფორმაცია, რომ "რუსთაველი" კენჭს იყრის დავით ზეიკიძე. ამ ინფორმაციის საფუძველი გახდა ბატონ ზეიკიძის ზეპირი განცხადება, რასაც რეალობასთან კავშირი არ ჰქონია — საარჩევნო კომისიაში მისი ოფიციალური განცხადება არ შემოსულა.

როგორც გვითხრეს, დღემდე ზუსტი ინფორმაცია არ გამოქვეყნებულა არჩევნებში მონაწილეობა შესახებ — ერთი შეცდომის გასწორებისას სხვა შეცდომებაც დაშვებული, ზუსტად არ ცხადდება კანდიდატა პარტიულობა. ალბათ, ეს უნდობლივ შეცდომებს უნდა მიეწეროს და არა წინასწარ განზრახვა.

ყოველგვარი შეცდომისაგან დაზღვევის მიზნით დეპუტატობის კანდიდატების წარდგენა ვთხოვეთ რუსთაველის № 20 საოლქო კომისიის თავმჯდომარეს ბესიკ ჯალაღანას.

— არჩევნებში მონაწილეობის ცხრა კანდიდატი, ანუ ყველა, იმეც განცხადება შემოიტანა და გაიარა რეგისტრაცია. კენჭისყრით მათ საარჩევნო ბიულეტენში შემდეგი რიგითი ნომრები ერკოთ.

1. გრიგოლ ონიანი, დაბადებული 1936 წელს, უპარტიო, პროფესიით აგრო-ეკონომისტი, სტალინის ხსოვნის საერთაშორისო საზოგადოების თავმჯდომარე.

2. ივანე მათიშვილი, დაბადებული 1962 წელს, ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის წევრი, ამ პარტიის რუსთაველის კომიტეტის თავმჯდომარე, პროფესიით ინჟინერ-მექანიკოსი;

3. ბადრი მაჭავარიანი, დაბადებული 1965 წელს, ქრისტიან-დემოკრატიული კავშირის წევრი, სატელევიზიო სტუდია „რუსთაველი“

— 2-ის გადაცემითა წამყვანი;

4. სერგო ტოპრაკაშვილი, დაბადებული 1948 წელს, უპარტიო, ინჟინერ-ეკონომისტი, რუსთაველის საკრებულოს დეპუტატი. ქრუსთაველის მერის მოადგილის თანამდებობიდან საქართველოს რესპუბლიკის დეპუტატობის კანდიდატად წარდგენასთან დაკავშირებით გათავისუფლებულია. 1994 წლის 22 აპრილს;

მურმან ომანიძე თბილისელები არიან, დანარჩენები რუსთაველი ცხოვრობენ.

საარჩევნო ოლქში შევხვდით ცენტრალური საარჩევნო კომისიის უფინანსთა განყოფილების გამგეს გია ჯანდიერს. მან აღნიშნა, რომ მიუხედავად ხარჯთაღრიცხვის მრავალჯერ წარდგენისა, არჩევნების ჩასატარებლად არ არის გამოყოფილი თანხა, რომელიც ინფლაციის გამო ყოველთვის

დოლარის ხარჯვის საკონტროლო მექანიზმი ასეთია: დეპუტატობის კანდიდატმა, მანქმ უნდა გახსნას ანგარიში: თუ არა, აქვს პირობა დოლარი, მიმართოს მეგობრებს ან იშვოვოს მეცენატი (რომელმაც შეიძლება თავისი პირობები წაუყვოს არჩევნების მოგების შემთხვევაში). ხოლო შემდეგ, საოლქო კომისიას უნდა წარუდგინოს თანხის ხარჯვის ქვითრები.

რუსთაველი გარეგნულად არ ეტყობა მოახლოებული არჩევნები. ვერსად გადაწყვეტი პლაკატს ან ლოზუნგს — ალბათ, კანდიდატები ბოლო დღეებს ელოდებიან. სამაგიეროდ, ენახეთ აფრთხილები, რომლებიც გვაუწყებდნენ, რომ 20-21 მაისს რუსთაველს ეწვივნენ — ქართული კინოსა და თეატრის გარსკვლავები. ამ დონისიძიების გენერალური სპონსორი იყო მურმან ომანიძე. ბილეთი 2000 მანეთი ღირდა.

რამდენიმე დღის წინ ტელევიზიით გადაიკა, ინფორმაცია, რომ ბატონმა მურმან ომანიძემ დააფინანსა „ბასტი-ბუბუს“ სამდღიანი კონცერტები რუსთაველი. ბილეთი 1200 მანეთი ღირდა. ერთი დღის ბილეთები იყდა საწარმოო გაერთიანება „ზორტა“. დანარჩენ დღეებში ბილეთები ჩვეულებრივ გაყიდვაში იყო. ერთ-ერთი დღეს (რომელ დღეს მოხდა, ვერ დაზუსტეს, მაგრამ ამ ფაქტზე მთელი რუსთაველი ლაპარაკობს) 100 ბილეთი შეიძინა უცნობმა პირმა და მურმან ომანიძის სახელით დაურიგა ბავშვებს.

რამდენიმე მოქალაქეს გავესაუბრეთ, ზოგმა სულ არაფერი იცოდა მოახლოებული არჩევნების შესახებ, ზოგს ყურმოკრებით გაეგონა — ყოველ შემთხვევაში, მათ მიერ ჩამოთვლილ რამდენიმე კანდიდატს შორის იყო დავით ზეიკიძე.

ჩვეს გაუთვნი შვემ დაიბეჭდა ინტერვიუ ბატონ მურმან ომანიძესთან. ახლა გათავაზობთ საუბარს დეპუტატობის სხვა კანდიდატებთან — სერგო ტოპრაკაშვილთან და გრიგოლ ონიანთან.

ვის მივცათ ხმა?

5. ლერი ჩხეიძე, დაბადებული 1947 წელს, ქართველ ტრადიციონალისტთა კავშირის წევრი, ქრუსთაველის საკრებულოს მდივანი. პროფესიით ინჟინერ-ეკონომისტი;

6. მურმან ომანიძე, დაბადებული 1938 წელს, უპარტიო, პროფესიით იურისტი, იურიდიულ მეცნიერებათა კანდიდატი, საქართველოს იურისტიკის კავშირის თავმჯდომარის პირველი მოადგილე, ავსტრია-ფინეთის ერთობლივი ფირმა „სტელერის“ ვიცე-პრეზიდენტი და აღმასრულებელი დირექტორი;

7. ზურაბ ბერაძე, დაბადებული 1963 წელს, სრულიად საქართველოს მერაბ კოსტავას საზოგადოების წევრი, ფირმა „იმედი“ — 1-ის დირექტორის მოადგილე;

8. თამაზ მაისურაძე, დაბადებული 1954 წელს, უპარტიო, იურისტი-სამართალმცოდნე;

9. ბადრი მეფარიშვილი, დაბადებული 1950 წელს, საქართველოს სახალხო ფრონტის წევრი, ფსიქოლოგი, საქართველოს რესპუბლიკის განათლების სამინისტროს წამყვანი სპეციალისტი.

ორი კანდიდატი — გრიგოლ ონიანი და

იცვლება, მყარი ვალუტით კი მისი რაოდენობა 6 ათასი დოლარით განისაზღვრება.

რუსთაველი საარჩევნო ოლქს გამოეყო თეთრმეტე მდიონი კუბონი. ოლქში 33 საარჩევნო უბანია. რამდენად საკმარისია ეს თანხა ხელფასებისთვის, საარჩევნო ბიულეტენების დასაბეჭდად, საარჩევნო ყუთების შესაგემონებლად თუ გამოსაცვლელად, ძნელი სათქმელია. ეტყობა, კვლავ არ კარგავს აქტუალობას ანდაზა: „უფრო იქამდე გაზაღდე, სადამდეც საბანი გაგვადგამო“.

თუ უწინ დეპუტატობის კანდიდატებზე ზრუნვა საოლქო კომისიას ევალებოდა, ახლა კანდიდატებმა თვითონ უნდა მიხედონ თავს, მაგრამ ზომიერად, საარჩევნო კამპანიაში ათას დოლარზე მეტი თანხის დახარჯვა საარჩევნო კანონის დარღვევად ითვლება. ამ თანხაში შედის პლაკატების, ლოზუნგების, სხვა ნაბეჭდი პროდუქციის დაშვადება, სატელევიზიო და რადიოთვამოსვლები. მაგალითად, პროგრამა „ალიონში“ ერთი წუთის ღირებულება 60 დოლარია.

კანონის ფარგლებში დაშვებული ათასი

კანდიდატები

სერგო ტოპრაკაშვილი: «თუ რაღამ ვერ გავაქათი, უმოქმედოობით არ ყოფილა — არ უმეცლო და იმიტომ ვერ გავაქათი»

— თქვენი პოლიტიკური ორიენტაცია?

— თავიდათავი, საქართველოს დამოუკიდებლობის დაცვა, ეროვნული თვითმყოფადობის შენარჩუნება. გადაუდებელ საქმედ მიმაჩნია მშვიდობის დამყარება. ჩემი აზრით, მშვიდობა მშვიდობიან გზით უნდა დამყარდეს. არ შეიძლება მტრები ვეძებოთ ირგვლივ. ვინც, შემოგვთავაზებს დახმარებას, უნდა მივიღოთ. გუშინდელი მტრობა არ უნდა გავიხსენოთ და კიდევ ერთხელ გვინდოთ. უნდა მივეჩვიოთ მოვლენების შევსებას რეალურად — აფხაზეთი დაკარგულია, ვალია-როთა. ახლა, რისი გაკეთება შეგვიძლია? უნდა აღვადგინოთ დემოკრატიული მდგომარეობა, დიდი მნიშვნელობა აქვს აფხაზეთში დაბრუნებული მოსახლეობის პოზიციას. მათზე დამოკიდებული, როგორ განვითარდება მოვლენები, უნდა წამოვიწყოთ მივიწყებული სამანბლოს პრობლემა. შემდეგ ვიფიქროთ ქვეყნის ეკონომიკურ აღმავლობაზე. რაც მიიღწევა პრივატიზაციით, სახელმწიფო კონების განკერძოებით. ამასთან, გათვალისწინებული უნდა იყოს მოქალაქეთა სოციალური დაცვა. სახელმწიფოს მშენებლობაში ერთ-ერთი პირველთაგანია კანონიერების დამკვიდრება, ურთმლისოდ ფიქრიც კი შეუძლებელია ეკონომიკაზე. ადამიანის თავისუფლება, მისი ინტერესების დაცვა, ბოლოსდაბოლოს, უნდა გახდეს რეალური ზრუნვის საგანი.

— თქვენ კენჭს იყრით ქალაქში, რომელსაც, ბატონ თოელი შარტავას აზრით, შეუძლია გააკეთოს ნასტიკი ეკონომიკაში — „ეკონომიკური სასწაულის ქალაქად“ იქცეს. ამავე დროს ეკონომიკის გაჯანსაღებას პირველი რიგის ამოცანად არ სახაუთ. რატომ?

— ბატონ თოელი შარტავასთან კარგი ურთიერთობები მქონდა. აქტუური კანონმდებლობითი საქმიანობა დავიწყე პარლამენტში

მისი არჩევის შემდეგ. მასთან ერთად, როგორც სპეციალისტმა, უშუალოდ მონაწილეობა მივიღე კანონების — „ბიუჯეტის საფუძვლების შესახებ“, „საკუთრების შესახებ“, „მუნიციპალური საკუთრების გამაჯვრის შესახებ“ და სხვ. — პროექტების, შენიშვნებისა და წინადადებების მომზადებაში.

თვითმეტ წელზე მეტია ქალაქის მმართველობით სტრუქტურებში ვმუშაობ. აღმასკომის სტრუქტურის გაუმჯობესებას გადამაყენეს თავმჯდომარის პირველი მოადგილის თანამდებობიდან. ქალაქის საკრებულოს დეპუტატების არჩევნებში მივიღე მონაწილეობა და დიდი უპირატესობით გავიმარჯვე. მე რუსთაველი გავსარდე, მაშა მეტალურგიულ კომბინატში მუშაობდა, პენსიაში იქიდან გავიდა. სხვადასხვა დროს გვერირებდი ეკონომიკას, მწეწველობას, ტრანსპორტს, ფინანსებს, ბოლო ექვსი თვე — სოციალურ საკითხებს. რუსთაველი დიდი პოტენციალია მსუბუქი და გადამამუშავებელი მრეწველობის განვითარებისთვის. ჩემს ძალისხმევას მოვახმარ მრეწველობის ამ ორი დარგის აღმავლობას.

— თქვენ ხელმძღვანელობდით ქალაქში პურის განაწილებას — საბარათო სისტემის შემოღებას. თუ-მცა, შევი ბაზარი სასუა ქარხნებში გამომცვარი პური, რომელიც რუსულ მანეთებზე იყიდება, მოსახლეობისთვის კვლავ პრობლემად დარჩა ნორმით გათვალისწინებული პურის შეტენა, კვლავ რიგები და შიში, რომ პური არ შეხვდება...

— საბარათო სისტემაზე გადახვლა იყო ყველაზე მძიმე დღეები ჩემს ცხოვრებაში. ბევრი გათვალისწინებული რამ გამოჩნდა შემდეგ. ფქვილის შეფერხებით მოწოდებას თავი რომ დავანებოთ, ვერ წარმოვიდგენდით, რომ არ იქნებოდა საფუარი, ვერ ვიშოვდით მარილს და პური მაინც გამოცხვებოდა. წარმოუდგენელი იყო პურის ქარხნის გაჩერება, მაგრამ გასულ სამთარს ბევრჯერ

მოხდა ასეთი ფაქტი, იმიტომ, რომ დენი არ იყო. პურის ქარხანაში ღამის გათვეა მიხდებოდა იმიტომ, რომ ნორმით გათვალისწინებულში პური მაღაზიებისთვის მიგვეწოდებინა. პურის გამოჩენა შვე ბაზარზე ჩემთვის დიდი დარტყმა იყო, მაგრამ ვერაფერი გაგაწყვე. ამ საკითხისადმი ჩემი პოზიცია იყო (იგივე დღესაც) ასეთი: უნდა აკრძალულიყო პურის გაყიდვა ბაზარზე. ჩემი მოწინააღმდეგეების არგუმენტი ასეთი იყო: ვთქვათ, პურის იყიდის მოხუცებული ქალი. ის იტყვის, რომ ეს მისი ნორმაა და ამ ფულით უნდა იყიდოს მწვანელი. რომელ ნორმალურ ადამიანს შეუძლია ასეთი განცხადების მერე წაართვას პური? გამბობდი, რომ იმდენი მაინც მოგვეხერხებინა, ბაზარზე არ გამოვტანათ პური. ფაქტობრივად, ვერ შევედით პური გაჭრის აკრძალვა. მაგრამ რუსთაველი გავმონაკლისი არ არის, იგივე ხდება სხვაგან, თუ გენაუთ, თბილისში. რა თქმა უნდა, ჩემს წინააღმდეგ ბევრი ნეგატიური თქმა შეუძლიათ ოპონენტებს. მე პირნათელი ვარ თანამოქალაქეების წინაშე. შემოძლია შევხედო ნებისმიერ მათგანს და გავისხენო ჩემი მოღვაწეობის ნებისმიერი ეტაპი. თუ რაზე ვერ გავაკეთე უმოქმედობით არ ყოფილა — არ შემეძლო და იმიტომ ვერ გავაკეთე.

— თქვენ თხოუმეტი წელია ხელმძღვანელ თანამდებობებზე მუშაობთ, ყოველთვის შეგეძლოთ ქალაქზე გეზურნათ. წამოაყენეთ რა თქვენი კანდიდატურა დეპუტატობის კანდიდატად, საარჩევნო კანონის თანახმად, გათავისუფლებით ქალაქის მერის მოადგილის თანამდებობიდან. თუ არჩევნებს წააგებთ, ერთი წლის მანძილზე უფლება არა გაქვთ დაუბრუნდეთ სამუშაო ადგილს, ღირდა ასეთ რისკად არჩევნებში მონაწილეობა? იქნებ დეპუტატობას ის ჯობდა, რომ თქვენი საქმე გვეკეთებინათ?

— თუკი არჩევნები ჩატარდება დარღვევების გარეშე დაცული იქნება კანონი, ხმის მიცემის

გაყალბების მცდელობები არ იქნება, კონკურენციას ვერაფერს გამოვეს. სხვაგვარად ნუ გამოვებით, მაგრამ ჩემზე მეტი შანსი გამარჯვებისთვის არავის აქვს. თუ ჩემს ქალაქს მე აღარ გვირდები და წავაგებ არჩევნებს, ჩემს თანამდებობაზე დაბრუნებას აღარ ვაპირებ. თავს დავანებებ კარიერას და მიხვდებიან ოჯახს, რომელსაც ყოველთვის ვაკლავი.

— როგორ დაიბადა იდეა, კენჭი გეყარათ?

— როცა გამოჩნდნენ პირველი კანდიდატები, ჩემს სამეგობროში გაჩნდა ეს იდეა და უახლოესმა მეგობრებმა მითხრეს, რომ არჩევნებში მონაწილეობა მიმიღო — რატომ სხვა, რატომ შენ არაო. იგივე, ვინც მე მიცნობს და იცის ჩემი მრავალწლიანი მუშაობის შესახებ, ასეთი შეკითხვა არ გაუჩნდება. ბოლოსდაბოლოს, რუსთაველი არჩევნებში მონაწილეობა გადაწყვიტეს ისეთმა ადამიანებმა, რომლებსაც შეხების წერტილიც არ ჰქონიათ ამ ქალაქთან (თუმცა, დღეს მას ძალზე თბილად მოიხსენებენ) და რატომ უნდა იყოს გასაკვირი ჩემი გადაწყვეტილება?

— და მაინც, რისთვის მოდიხართ პარლამენტში?

— თუნდაც იმისთვის, რომ ვილაგამ არ გაათამაშოს მერია, როცა მას სასიცოცხლო მნიშვნელობის საკითხები აქვს. გადასაწყვეტი. 10 თვე დასჭირდა, რომ მინისტრთა კაბინეტში გაგვეტანა საკითხი, რომელიც შეხებოდა საქალაქო ტრანსპორტის გადმოცემას მუნიციპალურ საკუთრებაში. მუშებებიან ხოლმე, რბილი ხასიათი გაქვსო. ეს ასეა, როცა არ ეიბრძვი. მაგრამ ვისაც უნახავს ჩემი ბრძოლა, ამას არ დაეთანხმება. პარლამენტში მივდივარ საქმის გასაკეთებლად, საშუალება მექნება, პირდაპირ გავიტანო საჭირობოროტო საკითხები ნებისმიერ დონეზე. იმიტომ არ მივდივარ, რომ ვინმე გავაცირო ან ხალხს ემოციებზე წამამოთ

მოვიმოვო პოპულარობა.

— როგორ აპირებთ იმ ათასი დოლარის დახარჯვას, რის უფლებასაც გაძლევთ საარჩევნო კანონი?

— ათ დოლარსაც ვერ დავხარჯავ იმ უბრალო მიზეზით, რომ არა მაქვს. დეპუტატობის კანდიდატები არათანაბარ პირობებში აღმოჩნდით. ალბათ, 4-5 დეპუტატი ფინანსურად იგივე მდგომარეობაშია, როგორც მე. არჩევნებამდე 30 დღით ადრე, საარჩევნო კომისიას დასაბეჭდად მივაწოდე მონაცემები და პროგრამა. კომისიიდან მოვიდნენ და მითხრეს: ჩვენ საამისო სახსრები არა გვაქვს, თავად იზრუნეთ დაგვედგავო. საიდან მოვიტანო თუნდაც მცირეფორმატიანი პლაკატის დასაბეჭდად საჭირო თანხის, ქალაქი? მაშინ, სპონსორი აიყვანეთო. მაგრამ მე ხომ სამსახიობო კარიერას არ ვიწყებ, რომ ჩემით დაინტერესდნენ. ისევე მეგობრების იმედად თუ ვიქნები.

— ბუნებრივია, ბევრი მეგობარი გეყოლებათ მერიაში, ასევე ქარხნებისა თუ ორგანიზაცია-დაწესებულებების ხელმძღვანელ პირთა შორის.

— ჩემი ცხოვრება ასე წარიმართა, მე ამ წრეში ჩამოყალიბდი, რა თქმა უნდა, გულშემატკივრები მაყვს. თავიდან მეც თქვენივე სახელი გავიფიქრე, რომ მშარდაჭერა იქნებოდა მაგრამ ასე არ არის და არც შეიძლება იყოს. ამ პერიოდში ისინი ჩემზე აზრის გამოხატვას ერიდებიან და ეს ბუნებრივია: მაშინ ვილაგვლიცვებს ევონებოდათ, რომ ქალაქის ხელისუფლებას სურს ჩემი დეპუტატობა. ჩემი თავის ანაბარა ვარ, ჩემით გადვიფრო ფონს.

— დეპუტატობის კანდიდატა შორის ვინა თქვენი ყველაზე რეალური კონკრეტული?

— ნუ თქვით, რომ ამბიცოური ვარ, მაგრამ არავინ.

ესაუბრა

მანანა ანონაშვილი

(060520) 1-6 გვერდი

ბრიტოლ ონიანი: «შევაერთებთ გოლშევიკურ-რევოლუციურ გაქანებას აპერიკულ საქმიანობასთან!»

სტალინის ხსოვნის საზოგადოების ლიდერს ბრიტოლ ონიანს მაშინ შეეხვდა, რომელსაც ხდენიშული საზოგადოება, ზაქატორიკად, აღარ ხრსებობდა. სპარტოპოლს პრტიანი კომუნისტური პარტიის დამფუძნებელ ფრილოპასე ორბანი-ხაბია კომუნისტურ პარტიაში გაერთიანდა. ბრიტოლ ონიანი დავუტატობის კანდიდატია და პირველი კითხვა რესპოდენტს საარჩევნო კამპანიასთან დაკავშირებით დავუსვით.

— რატომ იყრით კენჭს რუსთაში?

— ვარ რუსთავის № 20 უბნის დეპუტატობის კანდიდატი. ჩემი სარჩევნო კამპანია შეგნებულად დავუკავშირე ქალაქ რუსთავს, მშრომელთა ქალაქს, რომლის აშენებაში უდიდესი წვლილი მიუძღვის ამხანაგ სტალინს. სტალინმა უდაბნოში მაქვს და გააციოსკროვნა უდიდესი ინდუსტრიის ქალაქი. მე ვიცავ სტალინის ინტერესებსა და სტალინის პიროვნებას, როცა კი შეძლება ამის საშუალება. ვცდილობ, რომ ამხანაგი სტალინის პიროვნების პირობაგანდა გადავქციო ჩემი წინასაარჩევნო კამპანიის ძირითად საკითხად. ჩემი ქმედებით ვცდილობ პოპულარიზაცია გავუკეთო ამხანაგი სტალინის მოღვაწეობას, რომ მისი დეაწლი და ამაგი ხალხისათვის არ დაიკარგოს.

დეპუტატად არჩევის შემთხვევაში, ჩემი პარტიული ინტერესებიდან გამომდინარე, ვეშახლები სტალინის ხსოვნის ორგანიზაციას და ვიქნები დიდი ბელადის იდეების პროპაგანდისტი.

— საარჩევნო კამპანიაში მონაწილეობთ როგორც მაჟორიტარი. თქვენი საუბრიდან ჩანს, რომ პარტიულ ინტერესებს წინა პლანზე აყენებთ. პიროვნულად თუ გაქვთ რაიმე გეგმები?

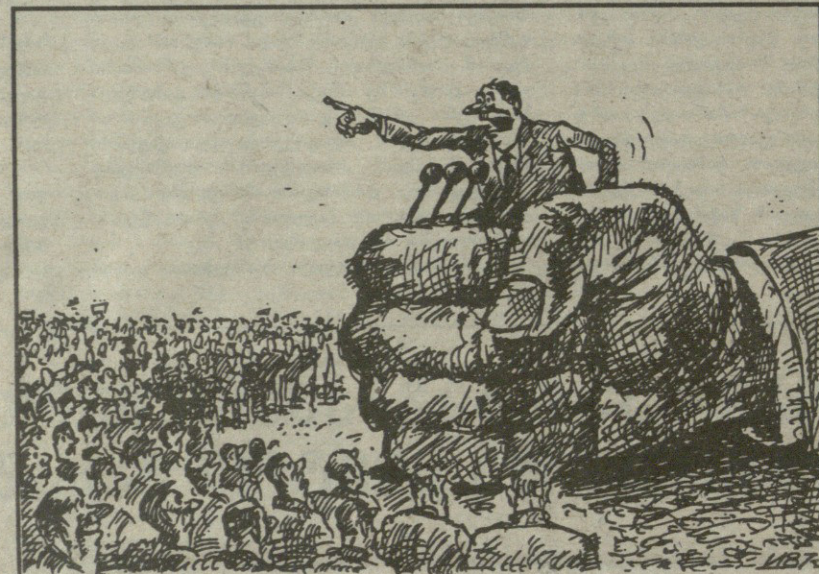
— ჩემი პარტიული და პირადი ინტერესები დღეს ერთმანეთს ემთხვევა.

ვევა ვარ აქტიური კომუნისტი და სოციალისტური იდეების პროპაგანდისტი. დღეს გაერთიანდა სამი დამოუკიდებელი ორგანიზაცია: სტალინის ხსოვნის საზოგადოება, კომუნისტთა კავშირი და მშრომელთა კომუნისტური პარტია. შეიქმნა საქართველოს გაერთიანებული კომუნისტური პარტია. დღეს კომუნისტური პარტიის შექმნა

საქართველოში პარლამენტის დადგენილებით აკრძალულია. პირადად ვეცდები ამ აკრძალვის გაუქმებას და მალე ახლადშექმნილ ორგანიზაციას საქართველოს კომუნისტური პარტია დავარქმევ.

— დღევანდელ თქვენს კონფერენციას შეკრებილია გადაწყვეტილებით საქართველოს გაერთიანებული კომუნისტური პარტიის დამფუძნებელი ფრილოპა ეწოდა. კმაყოფილი ხართ თუ არა დღევანდელი დღით?

— მე უფრო მეტ მონაწილეობას ველოდი დღეს დარბაზში. იყო ამათიური გამოხვედრა. ეს ბუნებრივია და ყოველთვის თან სდევს ასეთი დონის თავყრილობებს. ყოველმა დავგანახა, რომ დღეს, ფაქტობრივად, ქართველი კომუნისტები ერთსულვნები არიან და დიდი სტალინის ხსოვნა ერთიანობით.

მხატვარი იგორ სმიტონი. შურნალი „ნოვო მდამია“.

— ეს, ალბათ, პირდაპირი განაცხადია, რომ კომუნისტური პარტია აქტიურად გამოდის პოლიტიკურ ასპარეზზე. რა გზით აპირებთ კომუნისტები დიქარული სადავეების ხელში ჩაგდებას?

— კომუნისტებს ხელისუფლების შენარჩუნებისთვის ბელურად კი არ მოუკლავთ. დღევანდელი ნეობოლშევიკები კი არ ინდობენ დიდსა და პატარას, ქალსა და ბავშვს, სისხლის მდინარეებს გადადინებენ იერარქიულ კიბეზე ასასვლელად. იქ მოიკითხეთ ნეობოლშევიკები, „დემოკრატები“ ჩვენ დემოკრატიული გზით მივალთ იქ, სადაც დღეს არ გვევლიდებიან.

— რომ გამართლდეს თქვენი იმედი და დემოკრატიული გზით მოხვდეთ ხელისუფლების სათავეში, როგორ აპირებთ მარქსიზმ-ლენინიზმის იდეებით და სტალინური მტკიცე ხელის პოლიტიკით დემოკრატიულად მართოთ ქვეყანა?

— ჩვენ არა ვართ ძაბრისქედიანი და რუსშინელიანი კომუნისტები. დღეს ქართველი სოციალისტი უნდა ჩამოყალიბდეს საქართველოსშენებლის დამთავრებულ მუშაკის ტიპად. შევადარებთ ბოლშევიკურ-რევოლუციურ გაქანებას აპერიკულ საქმიანობასთან, როგორც ამას გვასწავლიდა დიდი სტალინი და ჩვენი მომავალი აღმშენებლობის იდეა რეალურ საქმედ იქცევა.

— თქვენ მონაწილეობთ მრავალპარტიულ არჩევნებში. როგორ უყურებთ მრავალპარტიულ მმართველობის სისტემას?

— დღევანდელ ეტაპზე მმართველობის ეს სისტემა დროებით გამართლებულია და გარდაუვალი. დღევანდელ ეტაპზე არ უარვეყოფთ ქონებრივი საკუთრების შერეული სისტემის ჩამოყალიბებას, კერძო საკუთრების არსებობას. ყველაფერი უნდა ვაკეთოთ სახელმწიფოს ეკონომიკური ძლიერების, აღსადგენად, იმ ძლიერების, რომელსაც საქართველომ მიაღწია ამ

საკუენის 50-იანი წლების დასაწყისში რუსეთის დანაშაურობით და სტალინის შერეული სისტემით.

ჩემი ცხოვრების დევიზია: „სჯობს ვიყო მდიდარი ქვეყნის ღარიბი მოქალაქე, ვიდრე ღარიბი ქვეყნის მდიდარი მოქალაქე“. პირველ შემთხვევაში მე დარწმუნებული ვიქნები, რომ ჩემი შეილება სათვალის ნათელი მომავალი იქნება გარანტირებული.

ამ იდეების სამსახურში ჩადგება ჩვენი პარტიის ჩრდილოვანი კაბინეტი, რომლის დაკომპლექტება დღეს მიმდინარეობს.

— ტერმინი „ჩრდილოვანი კაბინეტი“ ცოტა საეჭვოდ ედგვს. რას გულისხმობთ ამ ორგანოში?

— ჩრდილოვანი მინისტრთა კაბინეტი არ ნიშნავს, რომ ჩვენ ჩრდილოში ვდგებით ან იატაკქვეშ ჩავდივართ. ჩვენ ვეშახლებით ხელისუფლებაში მოსასვლელად და დღესვე ვანაწილებთ ადგილებს, თუ ვინ როგორ სფეროს ჩაიბარებს.

ვინ იმუშავებს ეკონომიკის პრობლემებზე და ვინ პოლიტიკურ იდეოლოგიაზე, ადმინისტრაციულ სრულყოფაზე. თუ ღმერთმა ქნა და ჩვენ გაგიმარჯვებთ, ქეჩაში არ გვეყოლება სამეხარო ხალხი, რომელიც პასუხისმგებელი იქნება ამომრჩევლების მასის წინაშე.

— რა მუშაობას ეწევით ამომრჩევლებთან და რას პირდებით, როგორც მომავალი პარლამენტარი?

— ჯერჯერობით მათთან შევედრის საშუალება არა მაქვს. დაკავებული ვარ პარტიული მუშაობით. დღეს დიდი პრობლემა გადაჭრით კომუნისტებმა. ჩვენი გაერთიანებით შეიქმნა ძალა, რომელსაც უნარი შესწევს ებრძოლოს ნებისმიერ სხვა პარტიას. მე დიდი იმედი მაქვს ამომრჩევლების — ხალხის, რომელსაც ახსოვს სტალინი და კომუნისტური პარტია.

ესაუბრა

დავით ნინიკაშვილი

ინფორმაცია

ბრიჯი ზ. ბარდო— საქართველოს ცხოველთა დაცვის საპატიო პრეზიდენტი

საქართველოს ცხოველთა დაცვის საზოგადოება „ლომისა“ 1992 წელს ჩამოყალიბდა. მისი დამაარსებელი ქალბატონი შოია ლოლთხელი გახლავთ: მან რამდენიმე ენთუზიასტი და საქმის მოყვარული ადამიანი შეკრიბა და წელიწადი დაუგეგმა შრომამ საკადრისი საყოფიერო მიზნით. ქალბატონმა შოიამ დაიწყო ისთვის გერმანიის საელჩოს მისია, გერმანიის საელჩომ საზოგადოება „ლომისა“ ინგლისსა და იტალიაში აწარმოა და დაკავშირა, კონკრეტული გეგმები, გამოცდილება და დეკლარაციები თბილისში დაგეგმილი ცხოველთა დაცვის საზოგადოების (N.A.A.) შემადგენელი ნიღბით. მისი ქმედებით ჩვენში არსებულ ვითარებას გაეცნო, საქართველოს ცხოველთა დაცვის საზოგადოებას დაუკავშირა და სახელმწიფოს მეთაურსაც შეხვდა. სწორედ მან წაიღო საბუთები და მიმართვა, რომლითაც საქართველოს ცხოველთა დაცვის საზოგადოება მსოფლიოს ცხოველთა დაცვის საზოგადოებაში გაწევრიანდა.

ჩვეულებრივ, წიგნილის ცხოველთა დაცვის საზოგადოებაში გასწავლიანებულ ხელმძღვანელს 10 აქტიური დოქტორი გააჩნია. საქართველო ამ გადასახადს საქმიანად იღებს. ეს „ლომისა“

ლისა და ყველა იმ ადამიანის (უცხოელი იქნება თუ ჩვენი თანამემამულე) ძვლისხმევის შედეგია, ვისაც ეს არცაღუ უმნიშვნელო საკითხი აუიქრებს. აპრილის თვეში საქართველოს ცხოველთა დაცვის საზოგადოებამ პირველი კონფერენცია მოაწყო თემაზე: „საიდან იწყება სისასტიკე“. ვინაიდან ძალადობის ნებისმიერი გამოვლინება — ცხოველის თუ თუნდაც რაიმე საგნის მიმართ, იგივე ადამიანის მიმართ ძალადობას ნიშნავს და ადამიანსვე უბრუნდება, ზოგიერთი, თავისთავად მეტყველი ფაქტის უყურადღებოდ მიტოვება არ შეიძლება. სწორედ ამაზე ისაუბრეს გამომსვლელებმა. ჩვენი მომავალითაობის აღზრდა სწორედ დიდადა დამოკიდებული იმაზე, რამდენად მოვახერხებთ სისასტიკისა და ძალადობის აღკვეთა-აღგეგას.

სახელმწიფოს მეთაურმა საგანგებო მიმართვა გაუგზავნა კონფერენციის მომწყობთ და წარმატება უსურვა.

ახლანან საქართველოს ცხოველთა დაცვის საზოგადოებამ ბრიჯი ბარდოს ფონდის ფაქსი მიიღო. ცნობილი მსახიობი, ამჟამად კი ცხოველთა დაცვის ფონდის მესვეური, საქართველოს ცხოველთა დაცვის საზოგადოების საპატიო პრეზიდენტი გახდა. ვიქტორობ, მკითხველისთვის საინტერესო უნდა იყოს ამ წერილის გაქნობა:

„მკირფასო ქართველი მეგობრები,

უდიდესი სიხარული მომანიჭა თქვენი ორგანიზაციის „საქართველოს ცხოველთა დაცვის საზოგადოების“ საპატიო პრეზიდენტის წოდებამ — ეს ჩემთვის დიდი პატივია.

მინდა გულთი მოგვლოცოთ, გააძნევეთ და წარმატება გისურვოთ თქვენს მიერ წამოწყებულ განსაკუთრებულად რთულ საქმიანობაში. თავდაც უწყით, თქვენს გზაზე დაბრკოლებები არ დაიღვეა, მაგრამ თითოეული ნაბიჯის შემდგომ განცდილი სიხარული და კმაყოფილება თქვენი საქმის ყველაზე მძლავრი სულისჩამდგმელი იქნება.

საბედნიეროა, რომ საქართველოს მოსახლეობამ გაიაზრა და შეიმეცნა ცხოველების განსაკუთრებული მნიშვნელობა ამ სამყაროს არსებობა-განვითარებაში და ისიც, რომ მათი დაცვა-გაფრთხილება საშური საქმეა. ამავე დამოკიდებულების გატაცება აუცილებელია ჩვენს თანამოქალაქეთა შორის.

ვისურვებდი, რომ ჩვენს ფონდსა და თქვენს ორგანიზაციას შორის მიმოწერა გაგრძელდეს; ეს ჩვენს ცოდნასა და ძალისხმევას გააერთიანებს ჩვენი უტყვე მგებობების სასიკეთოდ.

ფონდი და მთელი ჩვენი გამოცდილება თქვენს განკარგულებაშია — საქორების შემთხვევაში დავუშვარებით და თქვენს ქმედებებს ავუბამთ მხარს. რაც შეეხება თქვენს ფაქსს, გთხოვთ, დროულად მოგვაწოდოთ თქვენი წესდების ასლი. წინასწარ მადლობას მოგახსენებთ,

პატივისცემით ბრიჯი ბარდო

უცხოეთი

რადიოსადგურმა „ეხო მოსკოვი“-მ გადმოსცა, რომ თავდაცვის მინისტრმა გრაჩოვმა შეწყვიტა რუსეთისა და აშშ-ს ერთობლივი სამხედრო წვრთნისათვის მზადება. როგორც ცნობილია, ამ ღონისძიების ჩატარება დაგეგმილი იყო ივლისში ორენბურგის რეგიონში.

უზბეკეთის პრეზიდენტმა კარიმოვმა ტოკიოში ვიზიტისას განაცხადა, რომ იგი შეუთანხმდა ყაზახეთის პრეზიდენტს ნაზარბაევს და თანამეგობრობის ქვეყნების ხელშეწყობის მიზნით შეხვედრაზე განსახილველად არ იქნება გამოტანილი ევრაზიული კავშირის შექმნის საკითხი. ორი პრეზიდენტი თვლის: ვინაიდან შეუძლებელი აღმოჩნდა თანამეგობრობის შიგნით ინტეგრაცია, ახალი კავშირის მოთხოვნა „უდღეურნი ღირებულება“. კარიმოვმა, აგრეთვე, განაცხადა, რომ უზბეკეთი არ არის მზად NaftO-სთან შესაერთებლად.

ტაჩიკეთის ეროვნული ბანკის თავმჯდომარემ კამი კადიმოვმა „იტარ-ტასს“ განუცხადა, რომ ტაჩიკეთი და რუსეთი ივნისის შუა რიცხვებისათვის გაერთიანდებიან სამანეთო ზონაში. კადიმოვის წინასწარმეტყველება დაფუძნებულია ტაჩიკეთის სახელმწიფოს მეთაურისა და რუსეთის ოფიციალური პირების შეხვედრებზე. მან უარყო შიშები, თითქმის ტაჩიკეთი აპირებს ეროვნული სიბრძნეობით შემოკლებული ეროვნული ფულის გამოშვებას. ამ განცხადებამდე რამდენიმე დღით ადრე რუსეთის ფინანსთა მინისტრის მოვალეობის შემსრულებელმა მოუწოდა ტაჩიკეთს, გამოეშვა „ეროვნული კუპონები“ და, ამასთან, დასძინა, რომ სკეპტიკურად არის განწყობილი ტაჩიკეთ-რუსეთის მონეტარული კავშირისადმი.

ვენეციაში თავისი მოგზაურობის დროს, ჟურნალისტებთან შეხვედრაზე მინილ გორბაჩოვმა არ გამოიცხა იმის შესაძლებლობა, რომ იგი მონაწილეობას მიიღებს რუსეთის სპარტეიდენტო არჩევნებში. გორბაჩოვი მკვეთრად აკრიტიკებს ელცინის პოლიტიკას და მოსალოდნელია, რომ იგი დაუახლოვდება ცენტრისტულ ძალებს. იმავე შეხვედრაზე გორბაჩოვმა გააკრიტიკა დასავლეთის ჩარევა ყოფილი იუგოსლავიის კონფლიქტში და განაცხადა, რომ დასავლეთის მიერ სლოვენისა და ხორვატიის დამოუკიდებელ ქვეყნებად აღიარება იყო „ნაჩქარევი“ და რომ დასავლეთის მუქარა ძალის გამოყენების შესახებ მითითებს დიპლომატიის სისუსტეზე.

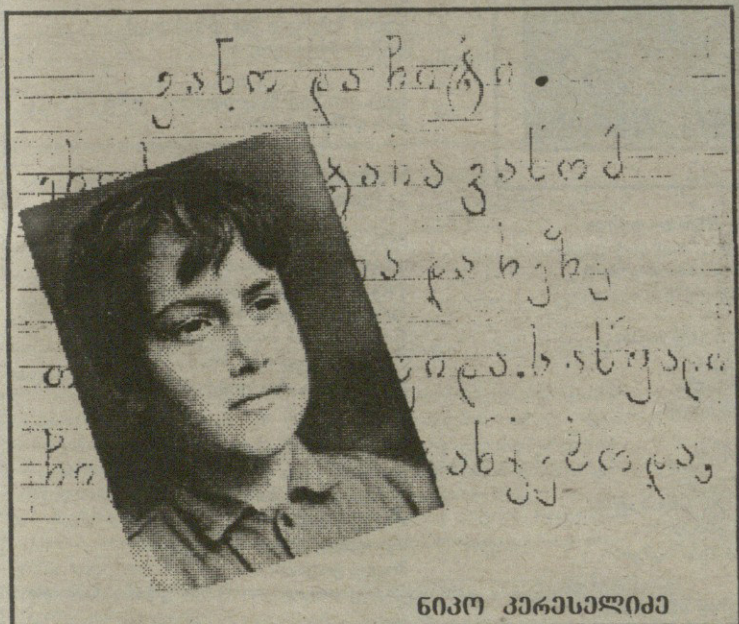
შანხაის წინასწარმეტყველებით, პრემიერმინისტრი ჩენგმინდინი მალე იმუშავებდა იქნება გადადგეს თავისი პოსტიდან. ამის მიზეზი გახდება როგორც ინდუსტრიული ლობის, ისე გავიწყულება დაწოლა. შანხაი ფიქრობს, რომ მოსკოვის მერი იური ლუჟკოვი, პირველი ვიცეპრემიერი ოლეგ სოსკოლცევი და უსაფრთხოების საბჭოს ყოფილი მდივანი იური სკოკოვი იბრძოდნენ პრემიერმინისტრის პოსტზე დანიშნისათვის, თუმცა, მისი თქმით, სახელმწიფო სათაბირო უარყოფს ამ კანდიდატებს, რის შემდეგაც გაჩნდება სახელმწიფო სათაბიროს დაშლის იდეა. ამ შემთხვევაში ჟედერაციის საბჭო წავა პრეზიდენტის წინააღმდეგ და განმეორდება გასული წლის ოქტომბრის სისხლიანი მოვლენები.

რადიოსადგურ „თავეისუფლები“-მ ინფორმაცია მოგვწოდა „უპირობის, დამოკრატობისა და განვითარების კავშირებში ინსტიტუტის“

„მწიგნობრობა ქართული“ — 94

რა ოსტატი ასოთ სხმიდა,
მისი გული სხვას იწვრთიდა:
ონით ხმალებრ მტვერთა სრვიდა,
განსა ფარებრ იფარვიდა,
ინსა ზუჩად დაირქმიდა,
ტარსა ჯაჭვად ჩაიცმიდა,
ენსა მშვილდად აიბმიდა,
სანით ისრად მეგრძოლს სრვიდა.

სულსან-საბა ორბელიანი

ნინო კერესელიძე

23 მაისს თბილისის მე-6 გიმნაზიაში ამავე სასწავლებლისა და გაზეთ „კავკასიონის“ ინიციატივით და ბუნების დაცვის მსოფლიო ფონდის (WWF) საქართველოში ეკოლოგიური განათლების განყოფილების დახმარებით ჩატარდა პირველი შიდასასკოლო კონკურსი ქართულ კალიგრაფიაში (ლამაზად წერაში) — „მწიგნობრობა ქართული“, რომელიც მიეძღვნა დამოუკიდებლობის დღეს — 26 მაისს. კონკურსის მიზანი იყო კალიგრაფიის იმ ტრადიციის აღდგენა, რაც საუკუნეების მანძილზე არსებობდა საქართველოში და ბოლო დროს ერთგვარად მივიწყებულია. იაკობ გოგებაშვილი თავის „დედა-ენაში“ განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობდა ქართული ასოების ნატიფად წერასა და ანბანისათვის დამახასიათებელი პრინციპების შესწავლას. ათეული წლების მანძილზე ამ ტრადიციით მრავალი თაობა აღიზარდა. ბოლო ოცი წელია, რაც კალიგრაფიისა და სუფთა წერის ჩვევები ზოგიერთი პედაგოგისაგან სრულად ან თითქმის მივიწყებულია, თუ არ ჩაეთვლით ზოგიერთ მასწავლებელს.

ქართულ დამწერლობას ოცდასამსაუკუნოვანი ისტორია აქვს. თითოეული ჩვენთაგანი ამაყობს მისი თვითმყოფადობით და გამორჩეულობით. ნინაბრებმა დიდი რუდუნებითა და სიყვარულით შემოგვიჩვენეს თავიანთი კალიგრაფიული ნიმუშები ხელნაწერი კრებულების სახით. ამითაც შეუნარჩუნდა ქართველ ერს სულიერება. ლამაზი წერის ტრადიციის მივიწყება ტოლფასია ჩვენი ქვეყნის ისტორიის უგულვებელყოფისა, რასაც შთამომავლობა არ გვაპატიებს. ამიტომ

ანბანისადმი მოკრძალებული დამოკიდებულება და ლამაზად წერის კულტურა ჩვენს მომავალ თაობას — საქართველოს მოქალაქეებს ბავშვობიდანვე უნდა ჩაეუნერგოთ. სწორედ ამ სულიკვეთებით იყო გამსჭვალული კონკურსი „მწიგნობრობა ქართული“, რომელშიც ამჯერად მონაწილეობა მიიღო მე-6 გიმნაზიის 130-მდე მოწაფემ. როგორც კონკურსის პირობებში იყო გამოცხადებული, მონაწილეები დაიყვნენ სამ ასაკობრივ ჯგუფად: I ჯგუფი — II-III კლასელები, რომლებმაც დაწერეს იაკობ გოგებაშვილის „საგანძურადან“ „ენა და ჩიტი“; II ჯგუფი — IV-V კლასელები (სულხან-საბა ორბელიანის „მთიული და კაკლის ხე“); III ჯგუფი — VI, VII, VIII კლასელები (შოთა რუსთაველის „ვეფხისტყაოსნის“ 3 სტროფი). წერის ხანგრძლივობა 1 საათი გახლდათ. ნაშრომები შეაფასა კომპეტენტურმა ექსპერტმა, რომლის წევრები იყვნენ: ელენე მაჭავარიანი (თავმჯდომარე), შამა გიორგი (გამრეკელი), ანტონ ღუმბაძე, ვახტანგ რურუა, ვახტანგ როდონია, ნინო რამიშვილი.

კონკურსში გაიმარჯვეს: I ჯგუფი: I ადგილი — ნიკო კერესელიძე, II ადგილი — თაქო ქინქლაძე, III ადგილი — ცუპი დები ლელა და ქეთი ფარულიძე, IV-V ადგილები დაიკავეს ნიკა ოსტაპენკომ და ალექს ლორთქიფანიძემ.

II ჯგუფი: I ადგილი — გიგია არონიშვიძე, II ადგილი — თამაზ თომაძე, III — ანა ცაიშვილი, IV-V ადგილები — ნუცა ჭიჭინაძე და ანა ჭილაძე.

III ჯგუფი: I ადგილი — დავით კენკიშვილი, II ადგილი — ანა შამათავა, III — ზურაბ

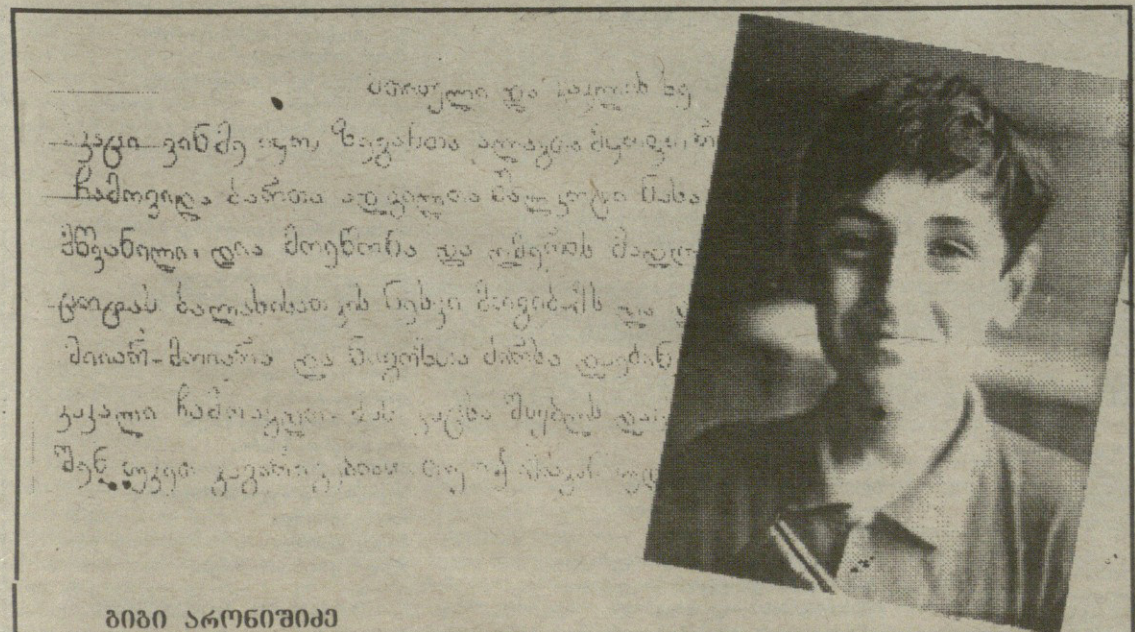
ლაბაძე, IV-V ადგილები — ქეთა ყავლაშვილი და მინდია არაბული.

კონკურსის ყველა მონაწილე დაჯილდოვდა კალმისტრებით, „ცხოვრების ნიგნით“, მალხაზ სონღულაშვილის „ბიბლიური მოთხრობებით“, დავით აღმაშენებლის ფრესკის რეპროდუქციით, 1918 წლის დამოუკიდებლობის აქტის ასლით და ღვთისმშობლის კალენდრით. I ადგილზე გასულს გადაეცათ სულხან-საბა ორბელიანის „ლექსიკონი ქართული“ (2 ტომი), II ადგილზე გასულს — იაკობ გოგებაშვილის „საგანძური“ და III-ზე გასულს — კრებული „წმინდა გიორგი“.

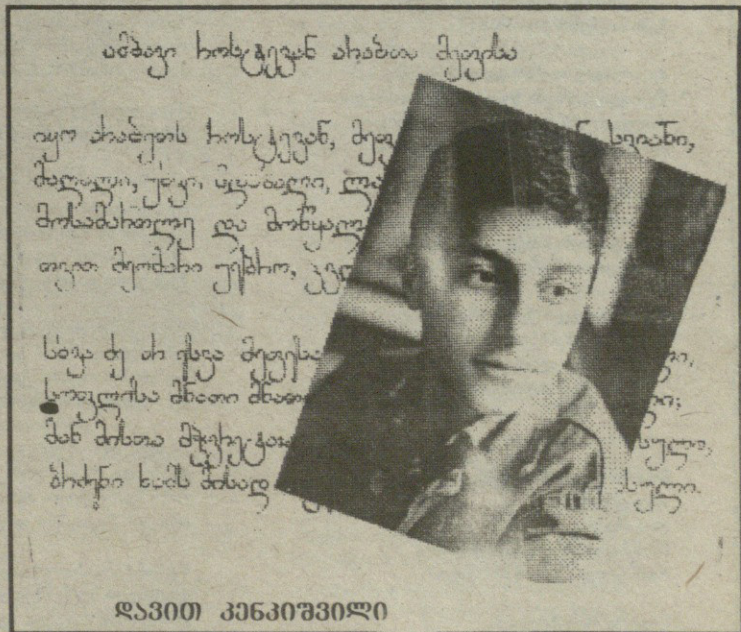
საორგანიზაციო ჯგუფი მადლობას უხდის საქართველოს საპატრიარქოს, რესპუბლიკის განათლების სამინისტროს, გაერთიანება „კინოცენტრს“, ბუნების დაცვის მსოფლიო ფონდის (ღვთა) საქართველოში ეკოლოგიური განათლების განყოფილებას, გაზეთ „კავკასიონს“, მე-6 გიმნაზიის დირექციასა და თბილისის პურპროდუქტების კომბინატის მესვეურთ დახმარებისათვის და იმედოვნებს, რომ კონკურსი „მწიგნობრობა ქართული“ ტრადიციული და უფრო შესატყვისი გახდება და მას სხვა ორგანიზაციებიც გაუწევნენ ქველმოქმედებას.

საორგანიზაციო ჯგუფს განზრახული აქვს კალიგრაფიის მომდევნო კონკურსი ეტაპობრივად ჩატარდეს და ფინალი 1995 წლის 14 აპრილს გაიმართოს. კონკურსის ჩატარების დებულება და ვადები გამოქვეყნდება გაზეთ „კავკასიონში“ მომავალი წლის დასაწყისში.

აქვე გთავაზობთ პირველ ადგილებზე გასული მოწაფეების კალიგრაფიულ ნიმუშებს.

გიორგი არონიშვილი

დავით კენკიშვილი

კონკურსის შედეგები

1993 წლის 10 დეკემბერს მწერალთა კავშირმა და გაზეთ „კავკასიონმა“ გამოაცხადა ლიტერატურული კონკურსი თემაზე „აფხაზეთის ომი“. კომპეტენტურმა ექსპერტმა განიხილა წარმოდგენილი ნაწარმოებები და შეაჯავა კონკურსის შედეგები.

პირველი და მესამე პრემია არავის მიანიჭებია.

მეორე პრემია (50 აშშ დოლარი) მიენიჭა პოეტ ქეთარე შაშიძეს პოემისთვის „ომი და პოეზია“ (დევიზი: „დექცხე“).

ნამახასიათებელი პრემიები (თითოეულს 10 აშშ დოლარი) მიენიჭათ: ჯანო ჯანაშიძეს პოემისთვის „სიზმრის სისხლიანი რანგი“ (დევიზი: „ნაპრალო“), თამარ აბულაშვილს მოთხრობისათვის „1992 წლის ფეხბურთი“ (დევიზი: „გავსოვდეს აფხაზეთი“), ვახტანგ კომპანიძეს მოთხრობისთვის „ლაფი და ჩექმა“ (დევიზი: „ლაფი და ჩექმა“).

ამთანადილ ციგაძეს პოემისთვის „რეკვიემი“ (დევიზი: „მერხული“).

წლები წლებს მისდევს,
მკარს მისდევს მკარს...
მსგავსად მრავალთა ამ სოფლის მდგომარეობა,
არა ლოგინში სიკვდილი წყნარი,
მე სულ სხვაგვარი სიკვდილი მსურდა.

მსურდა კვეთება გაბოროტებით,
ოცნებად,
ნატვრად მქონდა ბოლომდის —
როგორც პეტეფი,
როგორც ბოტევი,
მშობელი ქვეყნის მტერს შევეცდომოდი.
მაგრამ თავდება გზა და,
ეს არი,
ქრება იმედის ნათელი სურსიტი,
ვერ იქნა,
იმ დროს ვერ მოვესწარი
და ახლა სიკვდილს...
ლოგინში ვუცდი.

გეგმარება

ამოუყრია ჭეჭილი მარცვალს,
მწვანე ჩაუცვალს ბაღს და ვენახს,
მე კი
ყოველი დღე
უღვთოდ მძარცვავს
და ვერ ვაჩერებ
ჩემს ფოთოლთცვენას.

მივყვები ქვეყნის წესრიგს ურთულესს,
სიკაცხლის ძარღვის იდუმალი ფეხქვეშ...
როგორ მინდოდა ფრთხილად ფეხს უღრტო
სიმღერად შეთქვა
ან ლექსად შეთქვა.

ალბათ ცხოვრების არის კანონი,
სულ ასე ვწუხვართ, ბევრის მომსწრენი,
რომ ვერ ვიმღერებ წვიმის წარუნი,
სიონს ჩურჩული ვერ ამოვხსენით.

რომ ჩვენც არ შეგვეშინა ღმერთმა ჩიტებად,
ხმა ვერ შევუწყეთ მათ ხმას წერიალას,
როცა ამ ქვეყნად,
სხვა რამ კი არა,
სიმღერა იყო გეგმარება.

ოცნება უფლისწულისა

საქართველოს მთა-გორების ბორბში,
ვაზი ვაზზე ღერეფიდასაღატულო,
ალაჲ თითო, ალაჲ ალადასტური,
ჩემს. მეფობას უნდა შენი დასტური,
შენ კი შორს ხარ, როგორც უარყოფილი.

არას ვაქნევი ბირველობას, მეფობას,
ქვეყნად მხოლოდ უფულობა მოსახმარს,
მე შენს ჩრდილად თავად მზემ გამოშახა.
უწყალო ხარ, უდაბნო ხარ, შორსა ხარ,
მაგრამ მაინც გული შენგან მეშობა.

მაგრამ მაინც შეველას შენგან მოველი,
თუმცა თხოვნას და შეველას არ ვარ ჩვეული,
ლაშქრად სტავრა და ფარჩეული,
მე, ხელმწიფედ საქართველოს რჩეული
მხოლოდ შენი მონობის ვარ მთხოვნელი.

ჯიბთახათუნი

— და შედეგ ჩემი ბედის ბორბალი,
შეჩერდა შენი თმით დახლართული,
შენ ერთადერთი ხარ დედოფალი,
ჩემი ოცნების ჯიბთახათუნი.

მე ერთადერთი მზიხლავს ოცნება,
წვრილი წარბები, წვეთად გართხმული,
რადღაც გულწრფელი, ვით გაოცება,
და რადღაც კიდევ უფრო ქართული.

სად წავალ, შენსკენ მომადურენს ქარი,
ფრთხად შენსკენ უფროსი უღელი,
უვლელად თანა გდევს ფეხითი ჩქარი,
ჩრდილივით ჩემი და განუყრელი.

დღე ჩემს ეტლს ჭარბა ქროლავს უცვალოს,
შეჩერდეს შენი თმით დახლართული,
ვეფხზე უწყალოვ, ჩაქვე უწყალოვ,
შენა ხარ ჩემი ჯიბთახათუნი.

1944

++

მოძრაობს, იბრძვის ღამით და დღისით,
რაც ცოცხალია,
რაც ახალია,
არის სიცოცხლის ნაწილი ისიც,
რომ ყველაფერი წარებალია.

მტკვრი რომ ბრუნავს,
მტკვრი ტრიალებს,
წყალიც, ჩუმად რომ არ ჩაუვლია,
ყველაფერს თურმე აქვს სიღამაზე
და სიღამაზე სასწაულია!

სასწაულია!
გახედე მთა-ბარს,
მომავალს უთმობს გზას გარდასული...
და გულუბრუნად სიცოცხლის ზღაპარს
არა აქვს ბოლო და დასასრული.

უცნობი ჯარისკაცის დაბრუნება

და დაქრა ყველა ჩვენგანის გული
ტყვიამ, რომელიც მას მოხვდა მკერდში...
ჩვენვე გავხსენით ის ძველი წყლული —
მიუხრებელი ქრისტიანობა ქერჩის.

ბერი ისევ სუნთქავდა ნესტით,
გადაუღებლად წვიმდა და წვიმდა
და შავი კუბო ძვირფასი ნეშტით
მოჰქონდათ როგორც წმიდათაწმიდა.

ის მოცურავდა ყირიმის მხრიდან,
კუბო ვაჟაკთა მხრებზე შედგმული,
სამშობლო წუნდა და, დროშებს ხრდა —
უბრუნდებოდა შვილი ერთგული.

იყო ზეიმი და იყო გლოვა,
რა დაივიწყებს,
ეს იყო გულში...
ყველას მაგიერ, ვინც აღარ მოვა,
სამშობლო იმ ერთს იკრავდა გულში.

ქართული პოეზიის მცირე ანთოლოგია

ბატონა ბრიგოლ
**აბაშიძე გახეთ „კავკასიონს“ თხოვნა შეუსრულა; თავისი მრავალ-
ფეროვანი პოეტური მ-
მკვიდრობიდან „ქარ-
თული პოეზიის მცირე
ანთოლოგიისთვის“ გა-
მოკრიბა რამდენიმე
მშვენიერი ლექსი. „არი-
ლი“ სიაგონებათ უთ-
მობს მათ ტრადიციულ
გვარდს.**

სანაპიროზე სამი

სანაპიროზე

სანაპიროზე სამი ფანჯარა,
სანაპიროზე ჭყავის გაღები...
კიბისთან მხედება ორი პატარა
კისკისით ჩემი კარის გამღები.

მე კართან ვტოვებ მტკვრისა და ტალახს,
და როცა ვრჩები მარტო, მათ ახლოს,
მგონია წუთით ვშორდები ქალაქს
და საღვთო მუდრო კუნძულზე ვსახლობ.

მგონია, წარუწა წუთით მშორდებო,
ლაფარდში ვსხედვარ შეუფუთლები
და მათ პირველქმნილ უბოროტებს
მეც ჩიტის ენით გულწრფელობები.

თავს დამავიწყებს მათი მიყოლა,
ჯონსაც ვაქნებ, ბურთსაც ვავიტან,
და მეც ცხოვრებას ამ თითისტოლა
რობინზონებთან ვიწყებ თავიდან.

ტაო

ტაო, ტაო, ჩვენი ტაო,
ქართლ-კახეთის მკვიდრო დაო!

განწირული, გაღაწვარი,
საქართველოს ნაკვარი!

ფესვი ჩამოა შენს მიწაში,
რაგინდ ცეცხლით გადაგურჯონ,
ჩვენს ხსოვნაში თქვენ ვინ წავშლით
შატბერდო და არტანუჯი!

ტაო, ტაო, კარგო დაო,
აღებულულო, საცოდავო!

ჩვენი ქვეყნის ღვინის დედაც,
მტრებმა მკერდს რომ მიგბლუჯეს...
შენს ჩუქურთმებს ძილში ვხედავ,
შენს დაქცეულ ციხის ბურჯებს.

შენი ხანძარი, შენი ტყეა,
როდის აღსდგეს, იავარი,
როდის იქნეს, შენი ბედი
ჩვენს სადროშოს მიხარო!

ტაო, ტაო, ჩვენი ტაო,
ქართლ-კახეთის მკვიდრო დაო!

სასაქალაოში

იყო გრივადი ჭერ არ ნახული,
ქვეყნას წგრევა ნიქავდა ქაოსში,
სმენადანშული, თვალგახშული
მე მივდიოდი სასაქალაოში.

შორს ჩანდა ხანძრის ფაფრები წიწვა,
გარუჯულ ლანდთა ცეცხლთან თამაში...
ბავშვობის თეთრი პერანგი მეცვა
და მივდიოდი სისხლის თავსმაში.

სისხლს ვერ ვხედავდი (რა რიგად წვიდა!),
მგეროდა, თუმცა ურბო არ ვიყავი,
რომ შემჩნებოდა პერანგი წმინდა,
სისხლის წვეთებით დაუწინწკლავი.

მაგრამ ჩემს ახლოს ეღავდა ცული,
დაკლული ბავშვი საღვთო კნაოდა...
სისხლმოუცხებელს, შეურყვენელ სულით
რა გამოვანდა სასაქალაოდან.

რა გამოვანდა, როცა წვეტებით
მერეგებოდა ქარი ვერაგი...
სულზე დამაჩნდა სისხლის წვეთები,
თუმცა კვლავ თეთრი შემოხა პერანგი.

ქვეყნას წგრევა ნიქავდა ქაოსში,
ფეხებზე წყდებოდა ხიდეები ბეწვის...
მე გავიარე სასაქალაოში
და სულში სისხლის წვეთები მეწვის.

მეც მათგან მესხის ხმათა და ფერთა,
მეც თამაშად ვთვლი ცხოვრების უღელს
და მათ ბედნიერ ყრმობასთან ერთად
მე ჩემს აუმაღარ სიზმრებსაც ვუღელრ...

მათსავე მათობის სახლი პატარა,
მათი პატარა ბაიარლები...
სანაპიროზე სამი ფანჯარა,
სანაპიროზე ჭყავის გაღები.

დედასთან

გამოიცვალა ეზომ იერი,
ლაღსა და ზურმუხტს ქარვამ აჭობა...
გაღიმებული და ბედნიერი
კაკლის ქვეშ დიდის ჩემი ბავშვობა.

მას უნდა ახლო ჩემთან მოვიდეს,
ვერ ვხედავ, მიდის და თავს მანებებს,
დედა კი თურმე გვეხედავს ორივეს
და გვეფერება, როგორც ზმინებებს.

შევა და ნათლით სავსე ამინდი,
მარტო ვართ მე და ოქროსთმანი,
იგი — კეთილი და მიაძიტი,
მე — სიჭაბუკის ორომტრიალი.

დარეკავს საღვთო დილის საარი,
ჩვენ რომ დამეგებს ერთად ვუთვლით...
ახლა ჩვენს შორის დიდი გზა არი
და საუკუნის დგას მეხუთედი.

ოღა თავისუფლებას

ის მოდის
ზღაბრულ მშვენიერებათ სავსე,
ახალი ცეცხლის,
ნერვების და
შფოთის,
ტყვიების თქვენი გადღის თავზე
და დაცემულთა გვაგებზე მოდის!

თმებში უბრწყინავს ხანძრების ფერფლი,
ფეხს რომ აბიჯებს ტყვით მოცედილით,
ვარს მოსძახის მისივე მსხვერპლი,
მის ნატერფალზე სისხლის მკოცნელი.

ძირს დამხვრეული გდია უღელი,
მაგებს აწინა ბორკილის ფანჯა,
მოდის ამაყად, წარბშეუხრელი
და წინ მოუძღვის ღვთიური მანგი.

სანდომიანი და ფეხშიშველი
მოდის, ღვთაების ზედიზე ნახატო,
მოდის, მიმდობი და მიმწიფედი
და შუბლს უმშვენებს სისხლის ნაკადი.

ოცნება ხალხთა,
ნატვრა მგოსანთა
მოდის.

მოაფრქვევს ელვას ტყვიებად...

შუის ამოვლავს ჭავს მისი მოსვლა და
მას ყველაფერი ეპატება!

ნახანძრალ თბილისში

თბილისის ზეცას
ღრმას და უძიროს
გადეფარა მწუხრის წყარო...
სახლების ჩონჩხებს როგორ ვუცქირო
ამ უბედურ დღეს რად მოვესწარი!

მაცნობი ქუჩაც, გზაწვარედინიც
თვალდათხრილია და შავად ბოლავს...
ისევ მობრუნდა ჩალაღდინი?!
ისევ წავაგეთ კრწანისის ბრძოლა?!

არა!
კენის ჰკივის მახვილი,
ეს ძმისკვლელს დარჩა კვალი შეგნელი,
ვას შეჰალაღებს სისხლი დაღვრილი,
უღვთოდ დაღვრილი სისხლი აბელის.

ვაი, ქალაქის ძვლებო ბებერო,
ვაი, დაშლილი ხანძრით ქვითიკო
რომელი ერთის ფერფლს მოვეფერო,
რომელი ერთი ძმა დაგვიტოლა!

და როცა ვწყვეტილ განთქილვებს,
მაინც ცრემლიან თვალს ვაჭერო ცისკენ,
დავდივარ
მტკივა
და მეტრებმა...
უფალო გვიხსენ,
უფალო გვიხსენ!

შა-შუ

ხელისგულიდან ყვავილის ფურცლებს,
თუ თოვლის ფანტელს ფაფუქს,

სულის შებერვით შენ აქრობ ჟუცებ
და შემომძახი: ფა-ფუქ!

მაღე, ვით ზღვაში დაუღელილ აურას
ქარი დაჰბერავს ბაბუს...

ხელისგულივით დახედავ საფლავს
და ჩუმად იტყვი: ფა-ფუქ!

მინაწარი აკლამაზა

ბინდი, ნესტი და აბლაბუდები,
წახვალ და უკან არ დაბრუნდები.
ხავსი, მტკვრი და გროვა ლოდების,
წახვალ, არავის მოავონდები.
წახვალ წუნილით და სულ ერთია —
არც შევითა, არც სულეთია...

++

გაქრა სამოცი წელიწადი,
დაღდა წამებად,
არც გათენება მიხარია,
არც დაღამება!
სიცოცხლე გრძელი რომ მეგონა,
მოკლე ყოფილა,
მოკლე ყოფილა — თვალის ერთი დახამამება.

სიკვდილის ლანდი ძუ მეგელივით
მომდევს ტუნძულით,
სად გავეშვივო, წლების ტვირთით
მხრებ დახუნძლული,
სულ მაღე ფენის დასადგმელიც
აღარ დამჩნება,
არ ყოფნის ზღვაში იძირება
ჩემი კუნძულიც.

რომ მკითხოხ:
გრძელ გზას დაიწყებდი ისევ თავიდან?
ღმერთმა მაშოროს,
გადმოვუხტე ქაროს ნაფიდან
მე ჩემს წილ ტკივილს, ჩემს წილ წყენას
არვის ვუსურვებ,
რაც ჭავრი შეიწინა,
სამარტოვიც ჭავრად ჩავიტან.
დამიშა ტვირთი,
წლების ზიდავა გახდა წამება,
არც გათენება მიხარია,
არც დაღამება,
სიცოცხლე გრძელი, რომ მეგონა,
მოკლე ყოფილა,
მოკლე ყოფილა —
თვალის ერთი დახამამება!

ორგვარი სინანული

გვიან მივხვდი: ყოველი, ცუდიც, კარგიც მოაქვს
დროს,
ჩემს ბედს ვგმობდი, რომელმაც შენს დაცემას
მომასწრო.

ახლა სინანულს მაგვრის სევდიანი ფიქრები:
შენ რომ აღორძინდები, მე ხომ აღარ ვიქნები!

მე მივიღვარ, შენ გტოვებ, თითქმის სასომხილილად.
შენ აღდგები, მაგრამ მე... მე შენ ვეღარ გიხილავ!

პატარა სამშობლო

რას აირჩევდი, მკითხველო, არჩევანი რომ შე-
საღებელი ყოფილიყო: დიდსა თუ პატარა სამშობ-
ლოს-მეონია, რომ პატარა სამშობლოს ზოგიერთი
უპირატესობა აქვს დიდს წინაშე.

მაღალხარისხიანი ზნეობრივი თვისებები აქვს.
პატრიოტული გრძნობა, ჩვეულებრივ, პატარა
ხალხში უფრო ცხოველია, ვიდრე დიდში. ეს ალ-
ბათი, იმით აიხსნება, რომ სიყვარულის საგანი ყოვე-
ლთვის ახლობელი და ხელშესახები უნდა იყოს.

დავი შექმნა და ზელოვნების საუკეთესო ყვავილები
წარმოშვა. პატარა ვენეციამ რამდენჯერმე ოსმა-
ლები, ბიზანტიელები და უნგრელები უკუაქცია, კო-
ნსტანტინოპოლი, პელოპონესი, კვიპროსი და კრი-
ტოსი დამორჩილა და შავი ზღვიდან ჩრდილოეთის
ზღვამდე მსოფლიო აღებ-მიცემობა გააჩნდა.

ბერონტი ქიქოძე
გაზ. „საქართველო“ — 1917 წ.

...ქართველმა ხალხმა მსოფლიო ორ-
ჯერ მოასწრო დამოუკიდებლობის გზა
მოცხადების დღე — 26 მაისი
ედღესასწაულა. როგორც დამფუძნებე-
ლი კრების ხელოვნების კომისიის
თავმჯდომარე, მე მონაწილეობას ვღე-
ბულობდი ამ ეროვნული დღესასწაუ-
ლის პროგრამის შედგენაში, მაგრამ
მისი ნამდვილი ავტორი უბრალო
ხალხი იყო. მთელი თბილისის მუსა-
ხლეობა დილიდანვე თავს იყრიდა
უზარმაზარ ბუნებრივ ამფითეატრში,
სადაც ამჟამად ვაკის ახალი პარკია
გაშენებული. ძალდაუტანებელი მხი-
არულება, სიმღერა, ცეკვა სადამომდე
გრძელდებოდა. საუცხოო სანახაობას
წარმოადგენდა ქართველი ფიჭულტუ-
რელების, ეგრეთ წოდებული „შეგარდ-
ნების“ გამოსვლა, რომელსაც ნიკო
ნიკოლაძის ქალ-ვაჟი თამარი და
გიორგი ხელმძღვანელობდნენ. ისტო-
რიული და სიმბოლური ჭგუფების
პროცესია, რომელიც ქალაქის ცენტ-
რიდან ამფითეატრისკენ მიემართებო-
და, კარნავალს ჰგავდა და აღტაცების
იწვევდა ხალხში. მაგრამ, ერთხელ
დღი ავტომანქანა, რომელზეც ერო-
ვნული დამოუკიდებლობის გამომხა-
ტველი ახალგაზრდა ქალთა ჭგუფი
იყო მოთავსებული, მოულოდნელად
შეფერხდა უნივერსიტეტის შენობის
მასობრივად და საჭირო გახდა მეორე
მანქანის მიშველება, რათა ის ად-
გილიდან დაძრულიყო. ხალხმა ეს
უბედურების მომასწავებელ ნიშნად
მიიღო.

ბერონტი ქიქოძე

ადამიანის გენიის მიერ შექმნილ იარა-
ღთა შორის სიტყვა ერთ-ერთი უძლიერე-
სა და უნივერსალურია. სიტყვით აწინებაც
აქედმაც და დანგრევაც, სიყვარულის გა-
კვირვებაც და სიძულვილისაც, სიკეთის თე-
მაც და ბოროტებისაც, ადამიანის სულის
გაღებაც და დათრგუნვაც, სიტყვას შეუ-
ძლია მოხსნელი მტრები შეარყოს და ძმები
მეგობრებად წაქცეოს ერთმანეთს.

ვავებულებს, ამ ხალხს მტკიცედ აერთი-
ანებს ერთი რამ — დღურებელი სურვილი
— წაგლიჯონ ცხოვრებას სიკეთისა და კო-
მფორტის პაქსიმდში. ამისათვის კადრული
ბენი ყველაფერს — რწმენისა და მეტადრე-
ბის გამოცდას, მოუვირისაგან განდგომას
და მტერთან შეგვას, ძველი ღმერთების
წაბილწვას და ახალი კერძების წინაშე ში-
ვის ღოკავს.

თურმე შეუძლიათ. მთავარია ნერვი მოუშე-
ბნი, ვთქვათ, ისეთი ნერვი, რომლის შეტე-
ბაც აატრებს, აკვივლებს ადამიანს.
ანტონია სამწუხარო პრაქტიკა, რომე-
ლიც ერთნაირი სცენარით თამაშდება ყო-
ველი სამშობლო კავშირის უკიდურეს სივრ-
ცეებში და რომლის რეჟისორი-პროდუ-
სერიც თავისი საქმის ვირტუოზები არიან: გა-
მწარეს, სიცოცხლე მოუწაფდეს ხალხებს,
წაჰკიდეს ერთმანეთს, ჩადენინეს ათხევა-
რი სისაძაღლე და ეხლა თვითონვე გაჰკიფან,
ნახეთ, რა საძაღლები და საშინლები არიანო.
მაგრამ მათ გზასადენილითა ბედი კი არ
აწუხებთ, მათ ახარებთ ერთი რამ — გონე-
ბადამინდულთა ხარჭე ცხოვრება იოლია
და უკონტროლო. ამიტომ იფშენებენ ისი-

ნდომებით უწყობს ხელს ბევრი ჩვენი სინ-
დისგარეცხილი თუ გონგადასული თანამე-
მამულე, რომელთა „მოღვაწეობაც“ ფას-
დაუდებელი ძღვენია საქართველოს ორ-
გულოთაღვის.

დაძვირებული პოეზია ჩადგომა და მა-
თხოვრის ხელის გაწვდა.
დღეს ინფორმაცია ყველაზე ძვირ-
ღირებული საქონელია. ამიტომ ასეთი „ძმ-
ბიზნისებრი“ გავრცელება საინფორმაციო
ბაზარს მტრები. დაუფთვით?
ჩვენ მშვენიერად გვესმის, რომ მულის
თაყვანს სახარების კითხვა უმდებო და გუ-
ლუბრევილი საქმიანობა ჩვენი მიზანი გა-
ცილებით მოკრძალებულია და ამასთან ერ-
თად რეალური: შეძლებისდაგვარად გამო-
ვაშვარავთ საქართველოსათვის ავისმწ-
დომელი „ლიტერატორების“ ბინძური საქ-
მიანობა და პატოხან ადამიანებს ცოტათი
მაინც დაეანათ ის საშინელი საშარეუ-
ლო, სადაც მზადდება და მერე ფართოდ
ვრცელდება ათხევაირი ანტიქართული ცი-
ლისწამება და ღვაწლი.

პოლემიკა
ქართველთა მოქალაქეობა
(ქართველთა მოქალაქეობა)
უიგნით და გარეთ
ახუ ხაბიანი კალმის რაინდები
ფაქტები. საწყისები. წყაროები.

ბაში ძირითადი და მტკიცეული ძვრები
იწვება, როდესაც ბილიონობით ადამიანებს
ერევით თავს და უკიდურეს გაკირვებაში
ჩავარდნილნი და მიდგადაწურულინი ვი-
დაცისაგან ელანს შევიღას. სწორედ ამ დროს
გამოჩნდებიან ხოლმე ათასი ქურის „მრჩე-
ვლები“, „წინამძღოლები“, „მხსენებლები“, „წი-
ნასწარმეტყველები“ და ოლაღიმირილი-
ბენ სასოწარმყოფილთა და გულუბრუნელო-
თა ნებას და აზრს, თავს უტეიან ტბილი და
ცბიერი დაბრუნებით და მართე მერე, რო-
გორც გსურს, ვინც გჟულს, დაწერენინე,
რაც გსურს — შენი ბნელი საქმეების განქო-
თხავი აღარავინ იქნება.

ნი ხელს სიამოვნებით და ახალ-ახალი
პროვოკაციებით აღვივებენ ისედაც ძნე-
ლად ჩასაქრობ ნაწარს.
რუსი მწერლებისა და კრიტიკოსების
ერთი ასეთი ჭეუფი საქართველოზე დაოს-
ტადა კადრულობენ ყოველგვარ ტუ-
ილს, სიბიძხურეს, ცილისწამებას, არ იწო-
ბენ არც დღევანდელითა და არც ისტო-
რიას, არც მკვდარს და არც ცოცხალს,
ოღონდაც როგორმე გალანდონ ქართვე-
ლი ხალხი (ცალკეული პირები კი არა, —
ხალხი, სწორედ ხალხი), ოღონდაც შეაქ-
დენ არც უკვლას — ახლობელსაც და შო-
რეულსაც, გაუტეხონ სახელი, შეუგინონ
კულტურა და ისტორია, წააღირონ მატე-
რიალური თუ სულიერი სიმდიდრე და, თუ
მოხერხდება, — მიწაც.

ლდება; საქართველოს დედაქალაქის ზურგზე
ყველა განუდგა ყველამ გაკიცხა და საღამო
დაუქვრიარა.
არადა სულაც არ არის ასე და ღმერ-
თმაც ნუმც ქანს!
ამიტომ იქნებ ღირს გაბრძოლება, იქ-
ნებ შევბდოთ ამ არაშადებს და ხმაშაღლა
ფუთხრათ, ვინ ბრძანდებიან ისინი სინამდვი-
ლეში — მატყუარები, ფარისევლები, სისხ-
ლისმსმელები. ავისა და კარის გამჩრევი
ადამიანი ქვეყნად ბერგზე ბევრია. მათ ფაქ-
ტები სჭირდებათ. ფაქტები და არა ლანდვა
ან წყველა-კრულვა, ან თუნდაც გალახულ-

მოძიებული და გაანალიზებული მასალა
ამერად წარმოდგენილი იქნება რუსულ ენა-
ზე, რათა არ დიკარგოს მისი ელფერი და
ჟღერადობა, რასაც უდიდესი მწიფელობა
აქვს პოლემიკის დროს. ეს მასალა, ცხადია,
რუსულენოვან პრესაში სწობდა დაბეჭდი-
ლოთ, მაგრამ იქ ხომ სწორედ ისინი, შხამიანი
კალმების რაინდები ბატონობენ ამიტომ ის
საშუალება მაინც გამოვიყენოთ, რაც გვაქვს
კოლეგებმა გაზეთ „ავაგსიონიდან“ მშვენი-
ერად გაიგეს ეს და გულისხმობდა მოკიდ-
ნენ ჩვენს ჩანაფიქრს, რისთვისაც მადლობას
მოვასხმენთ.

ნოღარ ზორაქიშვილი
ბიორბი წიბახაშვილი

ნოღარ ზორაქიშვილისა და ბიორბი წიბახაშ-
ვილის ფერილი — „Грузинофобия в разрезе вдовы и
пеперек. Факты. Истоки. Источники“ „პაპპასიონის“
პროტ-პროტ უახლოეს ნოჟარში დაიბეჭდება.

«ჩემი ცხოვრების უმნიშვნელოვანესი ფურცელი...»

აკადემიკოს ვახტანგ ბერიძის მსახურება
ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი ინა ლორთქიფანიძე

ეს დიპლომი მასწავლებელსა და
მოწაფეს შორის, ამავე დროს, უფროსი
და უმცროსი კოლეგების საუბარიცაა.
თითქმის 30 წელიწადზე მეტი მის გვე-
რდით, მისი ხელმძღვანელობით მუშა-
ობის შემდეგ, მე მგონი, რომ კარგად
ვიცნობ მას, როგორც მეცნიერს, ად-
მიანს... თავს ბედნიერად ვთვლი, რომ
განვებამ მასთან ახლო ურთიერთობის
შესაძლებლობა მომცა და მინდა ამ დი-
პლომით გაზეთ „კავკასიონის“ მკითხ-
ველებსაც მივცე საშუალება მცირე
ხნით მაინც დაჰყონ ამ გამორჩეული
პიროვნების სამყაროში.

— ბატონო ვახტანგ, გილოცავთ და-
ბადების დღეს!

— მოლოცვისათვის დიდ მად-
ლობას მოგახსენებთ. მაგრამ უნერ-
ხელობასაც ვგრძნობ, ამ საერთო გა-
ჭირვების დროს ჩემი თარიღისთ-
ვის? რომ მოიცავს — ვისა აქვს
ახლა იუბილეების ზღისი? საჭირო
კი არის? თან თარიღსაც გაანია —
ოცე, ან თუნდაც ათი წლით უმცროსი
რომ ვიყო და გარშემოც სხვა ამბები
იყოს — სხვა იქნებოდა. მაგრამ, რა
გაეწყობა...

— როდესაც გამოჩენილ ადამი-
ანებზე წერენ, როგორც წესი, მოივო-
ნებენ ხალხს დაბადდა, რა გარემოში გაი-
ზარდა, სად ისწავლა, რა წოდებები
მიიღო, რა შრომების წერს, თუ რა სა-
ზოგადო საქმიანობას ეწევა...

თქვენს შესახებ ყველა ამ ცნობას
დანიტერესებული მკითხველი ადვი-
ლად ნახავს ენციკლოპედიებში. მაგ-
რამ მე მაინც მინდა-მოვგონო „კავკა-
სიონის“ მკითხველებს ფაქტები თქვე-
ნი ბიოგრაფიიდან. თქვენ კი მინდა
ორიოდე სიტყვით თქვენი ნაშრომები-
სა და საზოგადო საქმიანობის შესახებ
გვიამბოთ.

ფაქტები:
დაიბადა: 1914 წელს 30 მაისს,
ქუთაისში.

ისწავლა: თბილისის პირველ
საიდელ-საგუნებელ შრომის სკოლა-
ში (დაამთავრა 1930); საქართველოს
ინტელექტუალური ინსტიტუტის პრაქტი-
კულიის დარგზე (დაამთავრა 1936);
თბილისის სამხატვრო აკადემიის ას-
პირანტურაში ხელოვნების ისტორი-
ის განხრით (დაამთავრა 1938).

წოდებები: ხელოვნებათმცო-
დნეობის დოქტორი, პროფესორი, სა-
ქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის
აკადემიკოსი, მეცნიერების დამსახუ-
რებული მოღვაწე.

— ნაშრომები. არსებითად, ეს
არის მთავარი კითხვა. მეცნიერი მუ-
შაკის მთელი შრომა, მისი ცხოვრე-
ბის საქმე რომ გამოქვეყნებულ ნაშ-
რომებში — წიგნებისა და წერილების
სიაში აისახება. ჩემს „სიაში“ უკვე
400-ზე მეტი დასახელებაა (პირველი
წერილები 60 წლის წინათ — 1934
წელს — დაიბეჭდა „ლიტერატურულ
გაზეთსა“ და „მნათობში“. ჩემი „ნათ-
ობები“ იყვნენ ლევან ასათიანი, ნიკო-
ლოზ ჩანავა და დავით განუჩილაძე-
დიდი მადლობით ვიგორებ მათ).

ცხადია, დიდი ნაწილი — წერი-
ლი საგანგებო წერილები და შენიშ-
ვნები, ბევრია სამეცნიერო პერიოდი-
კაში გამოქვეყნებული ნარკვევი,
არის 30-ზე მეტი წიგნი — ზოგი ბრო-
შურა, ზოგი მოზრდილი მონოგრა-
ფია, რამდენიმე მთავანი სხვათა
თანავტორობითაა. წიგნები გამოცე-

მულია თბილისში, მოსკოვში, იტალია-
ში, გერმანიაში, ავსტრიაში, ინგლისში.
ნაშრომები დაბეჭდილია ქართულად,
რუსულად, ფრანგულად, გერმანულად,
ინგლისურად, იტალიურად, თითო-
ორი — რუმინულად, უნგრულად, სო-
მხურად და თურქულად. კი. ამ ნაშრო-
მთა — წიგნებისა და წერილების საგანია
ქართული ხელოვნება ადრეული შუა სა-
უკუნეებიდან დღევანდელ დღემდე, უმე-
ტესად ხუროთმოძღვრება. მაგრამ, აგ-
რეთვე სახვითი ხელოვნება (წიგნები
ცალკეულ მხატვრებზე, საბჭოთა პერი-
ოდის სახვითი ხელოვნებაზე) და კიდევ
— წერილები ქართული კულტურის მო-
ღვაწეებზე, ეროვნული კულტურის
სხვადასხვა მოვლენაზე, რეცენზიები,
სადიკუსიო წერილები (საქმად მწვა-
ვე საკითხებზე). ხუროთმოძღვრებისა
დამოძღვრის ნაშრომები ციცილად
მაგონებს ექსპედიციების საქართველოს
სხვადასხვა კუთხეში ძეგლების ასაზო-
მად და შესასწავლად, მაგონებს ექსპე-
დიციების მონაწილეობა — თანამშრომ-
ლებსა და მოწაფეებს ასე შემოვიარე სა-
ქართველოს თითქმის ყველა კუთხე. ეს
ექსპედიციები კი ჩემი ცხოვრების განუ-
ყოფელი ნაწილი იყო, ყველაზე მეტად
მიზიდული და ამაღლებული (სამწუ-
ხროდ, დიდი ხანია აღარსად ვყოფილ-
ვარ). მონოგრაფიები ეხება ქართული
ხუროთმოძღვრების გარკვეულ ისტო-
რიულ ეტაპებს, სხვადასხვა ისტორიუ-
ლი პრობლემების პრაქტიკურას, ხე-
ლოვნების ცალკეულ დარგს (მაგალი-
თად, ძველ ნაკერებს), და არის კიდევ
ერთი, „ცალკე მგობი“ წიგნი — „მოგო-
ნებები“, რომელიც ხანგრძლივად ყოფი-
ნის შემდეგ გამოქვეყნდება. ჩემი სახიზ-
რულოდ, წიგნი საზოგადოებამ კარგად
მიიღო. ბოლო ხანებში წიგნების გამო-
ცემა ძალიან გაუჭირდა. ზოგი ჩემი ნა-
შრომის გამოქვეყნებას მე ვეღარც მო-
ვესწრები.

საზოგადო საქმიანობა. წინათ
ამას „საზოგადოებრივი დატვირთვა“
ერქვა. საბჭოთა წლებში გაუმდებით
უპრაგეო (ზოგჯერ 20-25) საბჭოსი,
კომისიის, კოლეგიის, რედაქციის წე-
ვრი ვიყავი, მგონი, ჩემი ცხოვრების
ნახევარი კრებებზე გაეგარე. ზოგი
საინტერესო იყო, ხშირად — დრო-
ის ფუჭი კარგვა. მაგრამ მქონდა სე-
რიოზული „დატვირთვები“. 1959
წლიდან, საბჭოთა-კავშირ-რუმინე-
თის მეგობრობის საზოგადოების სა-
ქართველოს განყოფილების დაარსე-
ბისთანავე, ამირჩიეს მის თავმჯდო-
მარედ (რუმინეთში რამდენიმეჯერ
ვიყავი); ჟურნალ „საბჭოთა ხელოვნ-
ების“ (ახლანდელი „ხელოვნების“) და-
არსებისთანავე კარგა ხანს ვიყავი
მის რედაქციაში. მათი დაარსების
დღიდან დღემდე ვარ რუსთაველის
პრემიებისა და მეცნიერებისა და ტე-

ქნიკის დარგში საქართველოს სახელმ-
წიფო პრემიების კომიტეტის წევრი. რა
თქმა უნდა, განსაკუთრებული ადგილი
დაიჭირა ჩემს ცხოვრებაში ქართული
ხელოვნებისადმი მიძღვნილი საერთა-
შორისო სიმპოზიუმებმა, რომელთაც
ვატარებდით იტალიელ კოლეგებთან
ერთად აქ, საქართველოში და იტალიის
სხვადასხვა ქალაქში. ეს „დატვირთვა“
დიდ შრომას მოითხოვდა, მაგრამ ეს დი-
დად სასიხარულო შრომა იყო.

— ბატონო ვახტანგ, თქვენი დაბა-
დების დღესთან ერთად ვიგორებ პირ-
ველ აპრილს — ქართული ხელოვნე-
ბის ისტორიის ინსტიტუტის დაბადე-
ბის დღეს, — რომელიც ყოველთვის
აღინიშნოდა თქვენი მასწავლებე-
ლის, ქართული ხელოვნებათმცოდნე-
ობის ფუძემდებლის გიორგი ნუბინაშ-
ვილის სახელში. მინდა გკითხოთ: რას
ნიშნავს პირველი აპრილი თქვენს
ცხოვრებაში?

— პირველი აპრილი ჩემთვის ძა-
ლიან ბევრს ნიშნავს. 1941 წლის პი-
რველ აპრილს გადაიშალა ჩემი ცხო-
ვრების ყველაზე მნიშვნელოვანი და
ხანგრძლივი ფურცელი. კარგად მას-
სოვს ის დღეები, თუმცა, უკვე ნახე-
ვარ საუკუნეზე მეტი გავიდა მას შემ-
დეგ. ჯერ ჩვენი მეცნიერებათა აკა-
დემიის პირველი სესიის გახსნა 27
თებერვალს — დიდი ეროვნული ზეი-
მი, დიდი სიხარული, დიდი იმედები.
ორი დღის შემდეგ კი გიორგი ნუბი-
ნაშვილმა, რომლის ასისტენტიც ვი-
ყავი მაშინ სამხატვრო აკადემიაში,
შემომთავაზა მუშაობა ქართული ხე-
ლოვნების ისტორიის სექტორში,
რომლის დაარსებაც უკვე გადაწყვე-
ტილი იყო (ინსტიტუტი მოვიანიოდ
დაერქვა). გავიდა კიდევ ორი დღე და
მანვე მითხრა, როგორც ჩემთვის
ცნობილი რამ, ნამდვილად კი სრული-
ად მოულოდნელი ამბავი — რომ ჩემი
დანიშნავა სექტორის სწავლულ მდივ-
ად უკვე შეთანხმებული იყო სათანა-
ოდ ინსტრუქციებში. და აი, ამის შემდეგ
ჩემი ცხოვრება განუყოფელია ინსტი-
ტუტის ცხოვრებისაგან, არსებითად,
ინსტიტუტის საქმიანობა შეადგენს
ჩემი ცხოვრების შინაარსს, მის აზრს.
ამასთანავე ერთად, პედაგოგიური
მოღვაწეობა, რომელიც თითქმის
60 წლის წინათ დაიწყო და დღესაც
განვავრძობს. სტუდენტებთან ურთიე-
რობა, მათთან მეგობრობა ყოველ-
თვის ბედნიერებად მიმაჩნდა.

— პირველ კითხვაში მე ვახსენე
ჩვენი მასწავლებელი, მოძღვარი — გი-

ორგი ნუბინაშვილი. თქვენ რამდენიმე
ათეული წელი მუშაობდით მის გვერდით,
იყავით მისი ერთგული თანამშემე-
გობოვით, დაახლოებით იგი არამარტო
როგორც მეცნიერი, არამედ პიროვნება.
მარტო მისი მეცნიერული საქმიანობა
ხომ არ იწვევდა თქვენში და სხვა მის
თანამდგომეებსა და მოწაფეებს შორის
ასეთ თავდადებულ ერთგულებას, ასეთ
სიყვარულს. მასთან დაკავშირებით ხომ
არ გაიხსენებთ 1952 წლის ავადსახსენე-
ბელ დისკუსიას?

— რა თქმა უნდა, დიდი მნიშვნე-
ლობა ჰქონდა ნუბინაშვილის მეცნიე-
რულ ავტორიტეტს. მაგრამ არამარ-
ტო ამას, არამედ მის პიროვნულ თეი-
სებებსაც. ამ მხრივც მის მოწაფეებს-
სა და თანამშრომლებს ბედმა გაგვი-
ცა. მე ნუბინაშვილისა მჯეროდა
„თავიდან ბოლომდე“, როგორც მეც-
ნიერისა, როგორც პიროვნებისა,
როგორც მოქალაქისა. 36 წელიწადი
დავყავი მის გვერდით. არც ერთი
დღით არ დავშორებია ერთმა-
ნეთს და ამ ხნის განმავლობაში არ
ყოფილა შემთხვევა, რომ მის რომე-
ლსავე საქციელს ჩემში რაიმე ეჭვი
გამოეწვია. ძლიერი პიროვნება იყო,
სენტიმენტალიზმის გარეშე, პატრიო-
ტი, ამ სიტყვის უმაღლესი და უკეთი-
ლშობილესი გაგებით. როცა საქმე
საზოგადო, ეროვნულ საქმეს ეხებო-
და, უშიშარი იყო, მტკიცედ პიინცი-
პული — უკან ვერ დახევინებდი. და
იმავ დროს, თუ შეიძლება ასე ითქ-
ვას, მთლიანი, მიზანდასახული პირო-
ვნება. მე მუდამ ისეთი შთაბეჭდილება
მქონდა, რომ მან მოღვაწეობის პირ-
ველი ნაბიჯებიდანვე იცოდა მთელი
თავისი ცხოვრების სრული „პროგ-
რამა“ და შეუდრეკლად ასრულებდა
მას, მიუხედავად უმრავლეს დაბრკო-
ლებისა, რომელთა გადალახვაც მოუ-
ხდა. ეს პროგრამა იყო ეროვნული
კულტურის სამსახური, ეროვნული
ხელოვნებათმცოდნეობის დაფუძნე-
ბა. მისი დამსახურებაა, რომ ქართუ-
ლი სიძველეებმცოდნეობა თანამე-
როვე ევროპული ხელოვნებათმცო-
დნეობის დონეზე ავიდა, მისი დამსა-
ხურებაა, რომ ქართული ხელოვნება
დამოუკიდებელ ეროვნულ ხელოვნე-
ბად იქნა აღიარებული.

ეს უმაღლესი დონის ინტელიგე-
ნტი, ფართო, რაციონალური კულ-
ტურის მქონე ადამიანი, იმავ დროს,
ფრთხილად და რეალისტურად მო-
აზროვნე იყო (თუმცა, საყოფაცხო-
ვრო საკითხებში ნაკლებად ჩახე-

დული). ადამიანთა, უპირველეს ყოვლი-
სა, თავისი თანამშრომლებთან შეფასე-
ბით ერთი სიტუაციისაა, საქმის ერ-
თუფლება. არასოდეს ჰყოლია გამორჩე-
ული თანამშრომლები, თუმცა, ცხადია,
ზოგთან მეტ სულიერ სიახლოვეს
გრძნობდა, ვიდრე ზოგ სხვასთან. არა-
სოდეს დაუპირისპირებია ერთი თანამ-
შრომელი მეორისათვის. მის გარშემო
ვერ იხარებდა ენატანობა, ინტრიგები,
რასაც განსაკუთრებული მნიშვნელობა
ჰქონდა ინსტიტუტში თავიდანვე საღი-
აბმოსთეროს, ე.ი. შემოქმედებითი მუ-
შაობისათვის საუკეთესო პირობების
შექმენად. გარეგნულად მკაცრი და
„ჩაკეტილი“ ჩანდა, მაგრამ მისი გულ-
თალობა მაინც საგრძნობი იყო. და პქი-
ნდა კიდევ თვისებები, დიდად მნიშვნე-
ლოვანი ახალგაზრდა მეცნიერ მუშაკთა
აღზრდისათვის მეთოდურადა, სახე-
თაშორისოდ არაფერს ეკიდებოდა. ვე-
რაფერს, საფუძვლიანად, სრული მასე-
ლისმდებლობით აკეთებდა.

თქვენ გაიხსენეთ 1952 წლის
„ავადსახსენებელი“ დისკუსია. მაგრამ
ეს ხომ მხოლოდ ერთი მრავალთავა-
ნი იყო. თვით ჰუმანიტარული დარგის
ქართველ მეცნიერთა შორისაც კი
რომლებიც კარგა ხანს „მართლადი-
დებული მარქსისტების“ მუდმივი თა-
ვასხმის, შეურაცხყოფისა და რე-
ვის იბიექტების წარმოადგენდნენ, ჩე-
ბინაშვილი მათს განსაკუთრებულ
გამოირტებას იწვევდა, ჩუბინაშვილი
და მთელი ჩვენი ინსტიტუტი. წლების
მანძილზე პირადად ჩემი საქმიანობი-
სა და ძალ-ღონის დიდი ნაწილი ამ
მუდმივ ცილისწამებათა წინააღმდეგ
ბრძოლას უნდებოდა. ეს ჩემი ცხო-
რების მძიმე ფურცლებია. დრომ ყვე-
ლას და ყველაფერს თავისი ადგილი
მოუჩინა — იმ „ადგილოვანებას“ და
ქართული ხელოვნებათმცოდნეობის
ჩვენს სკოლასაც.

— კარგად მახსოვს ის ატმოსფე-
რა, ჩვენს ინსტიტუტში რომ სუფევდა
50-იან წლებში, როცა იმ მოვედით. ეს
მართლაც ბედნიერი წლები იყო. ბა-
ტონი გიორგი ციცილადი იყო, ჩვენს
შორის იყვნენ თქვენი მეგობრები და
მრავალი სხვანი. ჩვენ, სახელმწიფო
ხელოვნების მუშეების რამდენიმე
ოთახში შეხიზნულნი, სრულიად არ
ვგრძნობდით თავს ზიზნებულ. მაშინ
პირველად გავიგე ხიბლი განსაკუთრ-
ებულ ურთიერთობების მასწავლებელ-
სა და შეგარდს შორის. სამსახურ-
ბრივო ურთიერთობა გადაზრდილ
იყო პირადულში. ჩვენ ჩვენს უფროს
ბთან დავდიოდით სტუმრად სახლში
შეიძლება იხილოდ მოსულთაგან
ჩვენთან. მაგრამ ეს სიახლოვე არ გა-
მორიცხავდა სიმკაცრეს, მომხიზნე-
ლობას შევირდის წრთხანში. თქვენ
ახრბი, ეს მეთოდის წარსულისა თუ
უფრო მომავლის სკოლისა? როგორ
გესახებათ თქვენ ჩვენი ახალგაზრდა
ბის წრთხანა დღევანდელ პირობებში
(ბირთადად ახალგაზრდა მეცნიერებ-
თან მუშაობის გულისხმობა).

— ამ ატმოსფეროს მართლაც
უდიდესი მნიშვნელობა ჰქონდა ყვე-
ლა თაობის მუშაკთათვის, ინსტიტუ-
ტის მოღვაწეობის ნაყოფიერებისათ-
ვის. იგივე უნდა იყოს დღესაც და მო-
მავალშიც, თუმცა, მოგეხსენებათ
დღეს რა პირობებში გვიხდება მუშა-
ობა. იმედი მაქვს, ადრე თუ გვიან, მ-
თავიშალო პირობები აღდგება და
ახალგაზრდების „წვრთნას“ ისე რე-
რიმარტება, როგორც საჭიროა.

— მახსოვს ახალგაზრდები რო-
გორი გატაცებით ვუსმენდით თქვენს
ლექციებს, საჯარო გამოსვლებს, მო-
ვლესმება — თქვენი ფრანგული, თვე-
ფრანგულსაც რომ არ სურდათ დაჯერ-
ება, რომ თქვენ სირობა არ გავით-
მთავრებულნი; ვაიცებულნი დავრჩით
როცა იტალიაში ქართული ხელოვნე-
ბისადმი მიძღვნილ სიმპოზიუმზე
თქვენ სიტყვა იტალიურად წარმოთ-
ვით...

დასაწყისში ჩვენ, ყოველ შემთხ-
ვევაში მე მეგონა, რომ ეს ყველაფერი
გამორჩეულ ნიჭიერებასთანაა დაკავ-
შირებული, მაგრამ თქვენი რამდენიმე
ფრანზი დავგრწმუნდით, რომ საქმე
რტო ნიჭიერებაში როდია. თქვენი
თვალსაზრისით, რა თვისებები განს-
ზღვრავს ისეთი პიროვნების ჩამო-
ლიბებას, როგორიც თქვენ ბრძალ-
ბით (მაპატიეთ ამ შეკითხვასათვის)
და ვინაიდან მე ვიცი თქვენი წარმო-

დასასრული 88-12 გვერდი

ქალბატონო ცილა, რედაქტორი, ცხადია, სვანეთის ტიპიკური მოსახლეა. რაიმე საფრთხე ზომ არ არის ქალბატონო ცილას? — ქალბატონო ცილა, რედაქტორი, ცხადია, სვანეთის ტიპიკური მოსახლეა. რაიმე საფრთხე ზომ არ არის ქალბატონო ცილას? — ქალბატონო ცილა, რედაქტორი, ცხადია, სვანეთის ტიპიკური მოსახლეა. რაიმე საფრთხე ზომ არ არის ქალბატონო ცილას?

შესავალი რედაქციაში

ქართული სულიერი და მატერიალური კულტურის ძეგლების დაცვა, მოვლა და პატრონობა ჩვენში ყოველთვის დიდ სიძნელეებს უკავშირდებოდა. ერთ დროს ეკლესიები და მონასტრები თითქმის უპატრონოდ იყო მიტოვებული, ცალკეული მეცნიერები თუ მიაქცევდნენ ყურადღებას მათ არქიტექტურას, წარწერებს, მხატვრობას, და ისიც, გარკვეული სამეცნიერო მოსაზრებით, ამ პირობებში ძალიან ბევრი ძეგლი განადგურდა, ვერ მოაღწია ჩვენამდის, დღეისათვის. შემდგომ პერიოდში ძეგლების მოვლა და დაცვა ხშირად უსახსრობით იყო გამოწვეული.

მესტიის რაიონის მოსახლეობამ ქართული კულტურის ძეგლების დაცვისა და შენახვის საქმეში დიდი პასუხისმგებლობა და, შეიძლება თავისუფლად ითქვას, გამბედაობა გამოიჩინა, სარწმუნოებრივი მრწამსის წინა-

აღმდეგ გააფრთხილებული ბრძოლის წლებში მოსახლეობამ ეკლესიებიდან სამალავებში გადავიდა ნივთიერი ძეგლები (ხატები, ჭრები, ხელნაწერები, საეკლესიო ნივთები), ინახდნენ საიდუმლოდ, დიდი სიფრთხილით...

ასე გადარჩა დაღუპვას მრავალი უნიკალური ნივთიერი ძეგლი, გადარჩა იმეორად სვანეთში მოქმედ „ტორგისინებს“. ნაწილი ამ ძეგლებისა თურმე დღესაც კერძო ოჯახებში ინახება, მაგრამ გამოვლენილია, შესწავლილია და აღრიცხული, გარკვეული ნაწილი კი ისევ საიდუმლოდაა გადასახული. ამ რამდენიმე დღის წინ რედაქციაში გვწვია სანდომიანი მანდილოვანი — ქალბატონი ცილა ჩართოლანი, რომელიც სვანეთის ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მუზეუმის დირექტორია.

ჩვენ დიდხანს და საინტერესოდ ვისაუბრეთ.

რას უფრო მეტი გასაჭირია...

ტალღები, რომელთაგანაც დღეს, სამწუხაროდ, მხოლოდ უმუშევრობის კატალოგი გამოცემული. ექსპედიციამ შესწავლა მრავალი სოციალური და მატერიალური ყოფის პრობლემა, უმეტესად ხელნაწერები, წარწერები ეკლესიების კედლებზე, ჯოხებზე, და გამოისცა არა ერთი მეცნიერული ნაშრომი...

— ქალბატონო ცილა, იქნებ, უბერხულიც კი იყოს თქვენთვის ამ კითხვის დასმა, მაგრამ რაიმე სეპარატისტულმა ზემოქმედებამ გავლენა ზომ არ იქონია სვანეთის ქართველობის ფაქტორზე?

— ამის ცდები ჯერ კიდევ მეფის რუსეთის მოხელეებს ბქონდათ, შემდეგშიც, დღესაც ცდა „ფსუჟა“ სეპარატისტებისგან სვანებზე ამგვარი ზემოქმედებისა საქმოდ აქტიურად მიმდინარეობს, მაგრამ დრმა სარწმუნოებრივმა მრწამსმა, ქართული ეროვნული კულტურის სვანეთში არსებობა ძეგლებმა, თუნდაც ჩინებული ქართული ენით დაწერილმა ისტორიულმა საბუთებმა (მეფეთ-მეცამეტე საუკუნეები) განაპირობა დღეს ძლიერ მნიშვნელოვანი, ხალხში დრმად ფესვებმდგარი რწმენა იმისა, რომ სვანეთი საქართველოა, სვანი კი — ქართველი, სვანები სიამაყით ამბობენ — „სუფთა ქართველები მხოლოდ ჩვენა ვართო“. რაღა თქმა უნდა, ეს გამონაკლისი გულბრწყინილია, მაგრამ ქართველობის ფაქტორი სვანეთში ვერაფერად სეპარატისტულმა ზემოქმედებამ ვერ შეარყია.

— ქალბატონო ცილა, თუ შეიძლება მოკლედ მოგიხსენოთ თქვენი მუზეუმის შესახებ.

— სვანეთის ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მუზეუმი ქართული ეროვნული კულტურის ისტორიისათვის ურად მნიშვნელოვანი უჯრედია, 1973 წლიდან იგი მეცნიერებათა აკადემიის სისტემაშია — ექვემდებარება საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმს, დღემდე იგი ამ მუზეუმის ფილიალის სტატუსით არსებობს. სვანეთის ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მუზეუმი არსებული ექსპონატების უმეტესი ნაწილი დაამუშავდა მხოლოდის, რომელიც გენგაბო, სახელგანთქმულ მუზეუმს. აქ ინახება ცნობილი ოდიშის ოთხთავი, მესტიის, ლაბსკადისა, და ლატალის ოთხთავები, სხვა უძველესი ხელნაწერები, ძველი ფერწერა

რისა და ჭედურობის უნიკალური ექსპონატები, ძველი ქსოვილები, არქეოლოგიური და ეთნოგრაფიული მნიშვნელობის მრავალი შესანიშნავი ძეგლი.

— რას გვეტყვით მუზეუმის შენობის შესახებ? შეესაბამება თუ არა იგი რამდენიმე სასურველ სტანდარტებს?

— ერთ ათეულ წელზე მეტია, რაც სვანეთის ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მუზეუმისთვის ახალი შენობა შენდება, პროექტის ავტორები შესანიშნავი არქიტექტორები — გივი მეტრეველი და აწ განსვენებული რამაზ კიკნაძე არიან. პროექტმა თავის დროზე დიდი მოწონება დაიმსახურა — რამდენიმე დღე, გამოცხადებულ კონკურსშიც დაიკავა საპრიზო ადგილი. არც მშენებლების მიმართ გვექმის საყვედური (მას საქვენებო აშენებდა), მეცნიერებათა აკადემიამაც სოლიდური თანხა გამოყო მუზეუმის მშენებლობისთვის, ასე რომ, დღემდე მუზეუმი დამთავრებული უნდა ყოფილიყო და იქ თანამედროვეობის შესაფერისი გამოვენები უნდა გაქონოდა, დაცვაც შედარებით უნდა გაიოლებულიყო. მაგრამ მოხდა სრულიად გაუფაღისწინებელი რამ — ვერაფრით მოხერხდა ისეთი სახურავის დაშენება, რომელიც ნალექების შეაკავებდა და წყალი დარბაზებში არ ჩამოვიდოდა. მშენებლები არქიტექტორებს აბრალებენ, არქიტექტორი კი — მშენებლებს. ერთი რამ კი ცხადია, — მუზეუმის ახალ შენობას ახალი პროექტით გადახურვა სჭირდება. გადახურვა ძალიან ძვირი ჯდება. არც საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიას და არც ჩვენს რესპუბლიკას თანხები არ გააჩნია. ვართ ისევ ძველ შენობებში. ძირითადი ფონდის წმინდა გიორგის ეკლესიაშია, ამ ეკლესიას კი (იგი რაიონის ცენტრში დგას), მოსახლეობა თავისი მისი შესასრულებლად თხოულობს და ეს ბუნებრივია. რომ არა ჩვენი უწმინდესისა და უწმინდესის, კათოლიკოს-პატრიარქის ჩარევა ამ საქმეში, საუკეთესო ნივთიერი ძეგლები საშიშელ მდგომარეობაში აღმოჩნდებოდა. მიმივ მდგომარეობაშია სვანეთში მოქმედი არქეოლოგიური ექსპედიციის ბაზაც, რომელსაც მაშინდელი „ცეკას“ დადგენილებით, ძველი შენობები

ყარული კულტურის სამინისტროს სისტემაში მუშაობს... ნამდვილად ქართული მდგომარეობაა. ვერაფრით ვერ მოხერხდა სვანეთში არსებული ყველა „სახეობის ძეგლისათვის ერთი პატრონის გამოწახვა.“

დღევანდელი უთავოდო არეულობის დროს ძეგლების დაცვა კიდევ უფრო გაძნელდა, არერთგზის მოხდა მუზეუმის მცველებზე თავდასხმა, საგვარეულო ეკლესიების გაპარცვის რეციდივები. ასე რომ, დღეს, თუ არა დიდი ძალისხმევა და სიფხილვე, რაღა თქმა უნდა, ბნელი ძალების ინტერესი ძვირადღირებული საუნჯისადმი ძალიან დიდია. გასული წლის ივნისში ჩვენ განვაში ავტომატური ძეგლების დაცვის გაძლიერების მიზნით. პრესამ და ტელევიზიამ მხარი დაგვიჭირა და საშუალება მოგვცა შეშფოთება გამოგვეხატა: საქართველოს რესპუბლიკის პარლამენტის სპიკერმა, პატონმა ვახტანგ გოგუაძემ საქართველოს ეროვნულ ბანკთან ერთად უდიდესი დახმარება აღმოგვჩინა — დაგვეხმარნენ 10 მილიონი კუპონით, დიდი დახმარება იყო ფორმა „რესპუბლიკის „ (პრეზიდენტი ავთანდილ გუჯავაძის) მიერ გადმოცემული 1 მილიონი კუპონიც. ფაქტურად, ამ თანხამ ერთი წლის განმავლობაში უზრუნველყო ძეგლების გაძლიერებული დაცვა.

ვიცი, როგორ უჭირს ჩვენს ქვეყანას, ვიცი, რომ დღეს ყველაზე დიდი საქმე ჩვენი გაჭირვებული მოსახლეობის დაპურებაა, ვიცი, რომ ბევრი მატერიალური ფასეულობა განუკითხავად განადგურდა და ნადგურდება დღესაც, მაგრამ ისიც ვიცი, რომ რაც უფრო მეტი გასაჭირია, მით მეტი პასუხისმგებლობა გვაქვია ჩვენი ეროვნული საგანძურის სათანადოდ დაცვის საქმეში. მისი განაცემა, დაკარგვა და განადგურება გამოუსწორებელი ცოდვა იქნება მომავლი თაობების წინაშე.

ჩემი თხოვნა იქნება, იქნებ სათანადო დონეზე იმსჯელონ, და არამარტო სვანეთის, არამედ მთელი საქართველოს უნიკალური ძეგლებისა და მუზეუმების დაცვა ერთ ცენტრალურ სისტემას დაუქვემდებარონ. ამ სისტემას ექნება თავისი პოლიგრაფია, გამოცემულია, რაც, უფრო განვითარდეს, პერსპექტიულს გახდის ჩვენს საზოგადოებას და სამეცნიერო საქმიანობას.

კიდევ ერთხელ ვთხოვდი სხვადასხვა დაწესებულებებსა და სპონსორებს — დაეხმარონ სვანეთის ისტორიულ-ეთნოგრაფიულ მუზეუმს მატერიალურად, მათ მიერ გაღებული თითოეული კაპიტი კეთილხინდისიერად მოხმარდება ჩვენი ძეგლების დაცვის საქმეს.

P.S. ახლახან მივიღეთ ცნობა იმის შესახებ, რომ ბერძნული ფინანსური დახმარება რესპუბლიკის მთავრობის სტრატეგიის საფუძველზე, რომელიც აკადემიის სისტემაშია — ექვემდებარება საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმს, დღემდე იგი ამ მუზეუმის ფილიალის სტატუსით არსებობს. სვანეთის ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მუზეუმი არსებული ექსპონატების უმეტესი ნაწილი დაამუშავდა მხოლოდის, რომელიც გენგაბო, სახელგანთქმულ მუზეუმს. აქ ინახება ცნობილი ოდიშის ოთხთავი, მესტიის, ლაბსკადისა, და ლატალის ოთხთავები, სხვა უძველესი ხელნაწერები, ძველი ფერწერა

25.25060, 1994

ჭორების ანატომია

შან-ნოელ კავშირები

ფრანგი ფსიქოლოგი

1978 წელს ამერიკის შხარტაშული შტატების რამდენიმე წამყვანი ფირმა კრახის საშიშროების წინაშე დადგა... ჭორების ბაზო. ხმა ბავარდა, თითქმის, ამ ფირმების კავშირების მნიშვნელოვანი ნაწილი სატელევიზიო სექტორის მხარეს ხელშია, რომ ისინი ეზოგატან წილნაწილი არიან და სხვა. ფირმების ავტორიტატი ღვთისმშობლის ამერიკელების თვალში დღემო-ბით კი არა, სათოვრით ეხვეოდ.

ჭორების გამავრცელებელი მალე იპოვეს: ისინი აშშ-ს სამხრეთში გავრცელებული ფუნდამენტალისტური რელიგიური საზოგადოებები აღმოჩნდნენ. მათ პასტორებს, ამ ფირმებისა და კომპანიების არსებობის საშიშროებაზე რომ გადაეხედნენ, დამატებით ეძებნენ სახეობად ამ თემა ფირმის „გამოფრთხილ“ ემბლემატიკა მოჰყავდათ. მაგალითად, სარეკლამო ფუნქციის მქონე პირები „პროტესტი ენდ გემზლ“-ის ემბლემაზე მოხუცის ნახევარმთავრის ფორმის მხრანებური სახე 13 ვარსკვლავისკენა მიქცეული (XIX ს-ის ამერიკაში 13 შტატი იყო. სწორედ ამ საუკუნეში შეიქმნა ეს ფირმა). პასტორების აზრით, ნახევარმთავრე სექტა მუნაზე და მის დამარსებულზე, ანტიქრისტის განსახიერებაზე მიაწიშნეს. ეშმაკის ხელი ურევია იმაშიც, რომ ემბლემაზე ვარსკვლავების რიცხვი 666-ითაა განსაზღვრული. სრული უზრუნველყოფა, არაა რა თქმა უნდა, მაგრამ ძლიერმა ფირმამ ჭორების ბრძოლაში ვერ გამოარჯჯა მან 1985 წლის აპრილში წარმოებული „პროტესტი“-ის ეტიკეტებიდან ემბლემატიკა მოაშორა, რომელიც ფირმის დარსების დღიდან არსებობდა.

1969 წლის 12 ოქტომბრის დეტრიტის კერძო რადიოსადგურის ხელმძღვანელს უცნობმა დაურეკა და თავისი „აღმოჩენის“ შესახებ შეატყობინა: თუ „ბეტლზის“ კომპანიისა — „რეკოლუცია № 9“ უკან გადახვევა „ნოემბერი ცხრის“ ნაცვლად, რომელიც სამჯერ შეორდება, გათვრებით სიტყვებს „გამომიწვიე, ცხელარა“ და კიდევ: თუ დიკსა „Magical Mystery Tour“ სიმღერა „Strawberry fields“ ბოლომდე მოუსმენ და ზედმეტ ხმებს წაშლი, შეიძლება ჯონ ლენონის ჩურჩული გაიგო: „მე დამარსე პოლი“. უცნობის აზრით, მისი „აღმოჩენა“ როგორც დაცემული იყო იყო პოლი მაკარტნის სცენიდან დიდი ხნით გაუჩინარებასთან. ეს საუბარი პირდაპირი ეთერით გადმოცემულა.

ამ რადიოგადამცემიდან 2 დღის შემდეგ გამოვიდა გაზეთი „მიხიგან დეილი“, რომლის პირველი გვერდზე მოთავსებულია წერილი სათარაოთ: „მაკარტნი მოკვდა არის ახალი ჩვეულებები“. სენსაციურ სტატიამ „უტყუარი“ მტკიცებებით იყო მოყვანილი: 1966 წლის ნოემბრის დასაწყისში, მას შემდეგ, რაც პოლ მაკარტნი EMI სტუდიიდან, სადაც ჩაწერაზე იყო, გაუდგომილად წავიდა, იგი საავტორობილო კატასტროფაში დაიღუპა. წერილი მრავალრიცხოვანი „ფაქტებით“ მქონდათ გამაგრებული. აი, რამდენიმე მათგანი: ალბომის „Sergeant Pepper“-ის შიდა ყდაზე, მაკარტნის სახელზე შენიშვნაა ამიტვიფრული ასოებით, რაც „ოფიციალურად“ შეცვლილად გამოცხადებულია ნიშნავს გრძელად ვეკლა მუხიკოსი, პოლის გარდა, ანფისითაა გატყუებული. დისკზე „Abbey Road“ ჯონ ლენონი მღვდლის ფორმითაა, რინგო სტარი — შავ სამოსში, როკორი დამკრძალავი ბიერის ბოთლია-სახურე, პარისონი თითქმის საფლავის გასათხრელად მდის, სწორედ რაც შეეხება პოლ მაკარტნის, იგი ჭახს ფუნქციონირებს მოუკვდა, არადა, როგორც ცნობილია, ტიბეტური წეს-

ჩვეულების თანახმად, მიცვალებულს ფუნქციონირებს კრძალვენ. უფრო მეტიც, ტროტუართან მდგომი მანქანა „ფოლკსვაგენის“ სარეგისტრაციო ნომერია „28 IF“, ე.ი. პოლ მაკარტნის ასაკი, „თუ“ ის ცოცხალი იქნებოდა (ინგლისურად „if“ ნიშნავს „თუ“-ს).

ეს სრულიად საკმარისი აღმოჩენა იმისათვის, რომ ჭორი საზოგადოებრიობის მონაწილარი გამხდარიყო. „ახალმა ცნობებმა“ აღაშფოთა „ბიტლზის“ თაყვანისმცემელთა რიგები. მართლა მოკვდა მაკარტნი? მითქმა-მოთქმა მაშინაც კი არ შეწყვეტილა, როდესაც ჭორები ჟურნალ „ლაიფ“-ში თვით მაკარტნიმ უარყო. დაიარსა ხმები, რომ ეს მისი ორეული იყო. უფრო მეტიც, პოლის სურათთან ფურცლის მქონე მხარეს მანქანის რეკლამა აღმოაჩინეს; ამ ფურცლისთვის სინათლეზე რომ გაგვედია, მეორე მხრიდან დახატული მანქანა პოლის თავს კვეთდა. ჭორების უარყოფამ უფრო დიდი აფთიქავი გამოიწვია და ჭორების გავრცელების კიდევ ერთი კანონზომიერება დამატდა: სრული ინფორმაცია ჭორების მტერია, სწორედ შემოკლებული, არასრული პირიქით — ნაყოფიერი ნიადაგია მათთვის.

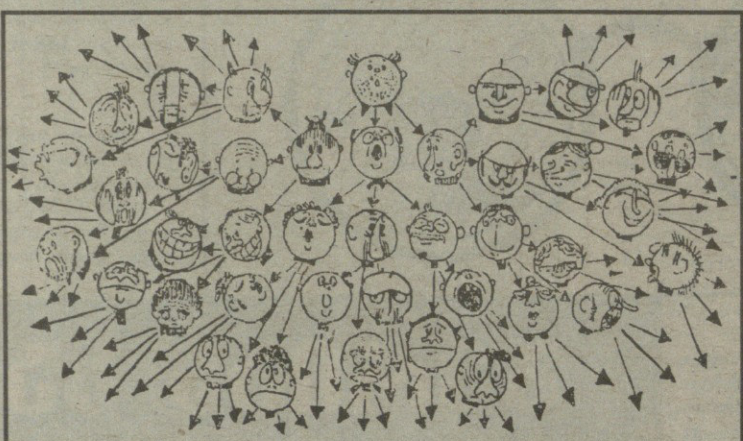
ჭორების გავრცელების მექანიზმის „ამოქმედებას“ უშეტეს შემთხვევაში, რამე მოვლენა იწვევს. იგი აღაშფოთა გარკვეული ჯგუფის ყურადღების ცენტრში ექცევა. ისინი ინფორმაციას ამ მოვლენის შესახებ თანამიმდევრულად გადასცემენ სხვა ადამიანებს და ცალკეულ ნაკვეთიდან მთლიანი სურათის შექმნისაკენ ისწრაფვიან. სურათს აღაშფოთებენ ნელ-ნელა აშუქებენ. საბოლოოდ მომხდარის განმარტების ყველაზე უფრო შესაფერისი ვარიანტი აირჩევა, რომელიც შემდგომში აღარ ითვლება საღიად.

ხშირად ჭორს „საკუთარი თვალით“ დანახული უტყუარი ფაქტი უდევს საფუძვლად. მაგრამ, კრიტიკოლოგები და იურისტები დიდი ხანია, ითვლისწინებენ, რომ ჩვენ ამჟამად გადაჭარბებით ვაფასებთ ჩვენს შესაძლებლობებს ფაქტების აღქმასთან დაკავშირებით. მრავალრიცხოვანმა ლაბორატორიულმა ცდებმა აჩიარა-ზროვნად დაამტკიცა ეს.

მაგალითად, სასამართლო ფსიქოლოგიის ერთ-ერთმა ფუძემდებელმა კლაპარდმა ასეთი ექსპერიმენტი ჩაატარა: შენიშვნის ცნობილი ყოველწლიური კარნავალის მქონე დღეს აუდიტორიაში უცნობი ნიღბიანი ადამიანი შევარდა, სადაც კლაპარდი სტუდენტებს სასამართლო ფსიქოლოგიის კურსს უკითხავდა. იგი ხელს იქნევდა და გაურკვეველ სიტყვებს წარმოთქმავდა. კლაპარდმა უცნობი გარეთ გააღო. ინდიდენტი დახლოებით იცო წამი გრძელდებოდა.

კლაპარდმა ყველა სტუდენტს მაშინვე 11 კითხვა დაუსვა: სწორია თუ არა ის, რომ ცოცხალი კლაპარდი ჭორების გავრცელების მთავარი წყაროა? უმეტესობა უპასუხდა: „არა“.

უცნობს ეცვა გრძელი ბლუზი, რომელიც მუქ მარჯალს თითქმის მთლიანად ფარავდა. ეცვა თეთრი ხელთათმანები, ყველა შემოხვეული

ქონდა ღია ყავისფერი და თეთრი მათი მოქსოვილი შარფი, თმები ფეტრის ქუდის ქვეშ ჰქონდა დამალული. ერთ ხელში ჩიბუხი, მეორეში კი ხელჯოხი ეჭირა. სტუდენტთა უმრავლესობამ მხოლოდ ბლუზი, ჯოხი, ქუდი და შარფი დაასახელა. ზოგი თვლიდა, რომ ქუდი ჩალის იყო, ზოგი ამბობდა, ცილინდრი ეხურა, ზოგს შარვალი უჯრულებიანი ეგონა, თმების ფერი კი შავიც, წაბლისფერიც, ქერაც და ჭალაც. ბევრი ამტკიცებდა, რომ შარფი წითელი იყო, რომ ხელთათმანები არ ეცვა და სხვა.

კლაპარდი იყო ის პირველთაგანი, რომელმაც დამატკიცა, მოწმეები ჩვენებებს აღბათობიდან გამომდინარე იმდენად და არა იქიდან, რაც მათ შენიშნეს.

ფ. დიურანდენი, ცრუ ჩვენებების შემსწავლელი საეციალისტი სხვადასხვა ექსპერიმენტების შედეგებს ასე აჯამებს: აბსოლუტურად სწორი ჩვენება გამოწვევია; მოწმე ცრუ ჩვენებებს ისევე თვითდაჯერებულად იძლევა, როგორც — სწორს, და იგივე შემთხვევაში გულახდილად ის, რასაც ჩვენ ვაცხადებთ, ჩვენი აზროვნების სტერეოტიპებს უფრო ასახავს, ვიდრე ცხადად დანახულს; აქედან გამომდინარე, თუ რამდენიმე მოწმის ჩვენება დაემატება, სულაც არ არის აუცილებელი, ისინი სწორი აღმოჩნდნენ. ეს შეიძლება, ნიშნავდეს, რომ რამდენიმე მოწმე ერთნაირი სტერეოტიპული აზროვნების ძალით იმდენად, თუმცა არა სწორად, აღიქვა ფაქტები.

ცხადია, ეს დასკვნები ჭორების გავრცელების მექანიზმთან პირდაპირ კავშირშია.

რეალურ ცხოვრებაში მითებისა და ჩვენს ერთგულებას ჭორების რეგულარულ და გაუთვალისწინებელ დამოკიდებულებას ხსნის. ამ ისტორიებს, როგორც დამრიგებლობით მინი-ზღაპრებს, ისე ყვებიან. მათი წარმოშობა რამე კონკრეტულ შემთხვევასთან როდია დაკავშირებული. ასე მაგალითად, 1982 წლის ივლისში ვიტენგეიმის ქალები აღმოუჩინდნენ: სუპერმარკეტ — „კორა“-ში პატარა ბავშვს ვითომდა ბანანიდან გამომდევრულმა გველმა უკბინა, ბავშვი საავადმყოფოში გარდაიცვალა. სუპერმარკეტი, რომელმაც ბავშვთა და დედათა ოთახი მქონდა, უცებ დაკარიდა.

ჭორი თანდათანობით ლეგენდად იქცევა და ერთი ქალაქიდან მეორეში ნელ-ნელა გადადის. დროაღარ, მორიგი მთხრანეული ამ ისტორიას „თანამედროვე“ ელფერს სძენს: „ჰო, ვიცო, ეს სუპერმარკეტში ამ ზაფხულს მოხდა“.

ყველაზე გასაკვირი ისაა, რა შეუპოვრად ჩნდება და ვრცელდება „ჭკუის სასწავლებელი ისტორიები“. თუ ნებისმიერი მათგანი, როგორც ყველა ლეგენდა, ნამდვილად მომხდარი მოვლენის დეფორმირებული ასახვაა, რატომ ინახავს კოლექტიური მეხსიერება მას ასე დიდ ხანს? რა ფარულ ქვეშარტებს ატარებს იგი? ნიუ-იორკის მაქსიკრებლები, მაგალითად, დარწმუნებულები არიან, რომ ქალაქის წყალმომარაგების ალიგატორებითაა საგვ.

აქ როგორ მოხდნენ? გავრცელებულ ხმებს რომ დაგუჯეროთ, რომელიმე ოჯახმა ფლორიდიდან პატარა ალიგატორები ჩამოიყვანა და, როდესაც მათი მოვლით დაიღალა, კანალიზაციაში გაუშვა. ისინი ნარჩენებითა და ვირთხებით იკვებოდნენ და არამარტო გადაჩნდნენ, არამედ გამრავლდნენ კიდევ. საკანალიზაციო სამსახურმა ეს ჭორი არაერთხელ უარყო, მაგრამ მიწისქვეშა კომუნიკაციები ქალაქისათვის სხვა-ლი მომავლის მომზად ჯუნგლებად ჩაითვალა მაინც.

ანთროპოლოგმა ა. კოლემანმა, ამერიკის 1843-დან 1973 წლამდე პერიოდის პრესაში, ალიგატორებთან მოულოდნელი შეხვედრის 60 სენსაციური შეტყობინება იპოვა.

ზუსტად მორალური მითების სიცოცხლისუნარიანობით აისხნება ისეთი ჭორების წარმოშობა, რომლებიც გზებზე „მოხეტიალე“ მოჩვენებებსა შექმნილი. 1982 წლის მაისში ვანდაში უცებ აღაპარაკდნენ ბერზე, რომელიც მანქანას აჩერებდა და წაყვანას ითხოვდა. მონაყოლის ვარიანტი უცვლელი რჩებოდა: იგი საღამომით ან ღამით გამოდიოდა. მანქანის მძღოლი ჩერდებოდა, ბერი უკან ჯდებოდა, თან რაღაცას ბუტბუტებდა: „ზაფხული იქნება ცხელი, შემოდგომა სისხლით შეივსება“. ცნობისმოყვარეობაა დამოკიდებული მძღოლი, ან წინ მჯდომი მგზავრი უკან მოიხედავდა, მაგრამ იქ უკვე აღარავინ იყო. ხალხი საკონებში ჩაჯარდა.

ჩატარებულმა გამოძიებამ დაამტკიცა, რომ პოლიციისთვის არავის მიუმატავს, უფრო მეტიც, მძღოლები, რომლებმაც ბერი ვითომდა მანქანაში ჩაიხვეს, მხოლოდ შუალედურ რგოლს წარმოადგენდნენ და ეს ამბავი მათ სხვისგან გაიგეს. მთელ ამ ისტორიაში სინამდვილე მხოლოდ ისაა, რომ საფრანგეთში, მათ შორის ვანდაში, ნამდვილად არიან ბერები. ეს ისტორია ფოლკლორის სპეციალისტებისთვის კარგადაა ცნობილი: გზებზე მოხეტიალე ბერ-მოჩვენებაზე ხმები რამდენიმე ასწლეულის წინ გავრცელდა, მაგრამ მაშინ ავტომანქანის საცვლად ეტლები ფიგურირებდა.

რა თქმა უნდა, გასაკვირია, რომ ინფორმაციის სიუზისა და თავისუფლების ეპოქაში, როგორც მრავალი ასწლეულის წინ, ჭორების „შავი ბაზარი“ არსებობას განაგრძობს. მაგრამ ასეთია მისი შემქმნელი ადამიანი და საზოგადოება: ჭორების თემატიკაზე გადმოგვცემს საზოგადოებრივი კლიმატი, ჭორი კი მცდელობაა, ვინმეზე ან რამეზე კოლექტიური უკმაყოფილების, უნდობლობის, მტრობის და ბოლოს, შიშის გადარაგებისა. ერთი სიტყვით, თუ ჭორი ვრცელდება, ეს ვიდეაცაა აწეობს. და რაც უფრო ბევრია ეს „ვიდეაცა“, მით უფრო დიდი ხალხით იჯერებს ადამიანი ათასგვარ ზღაპარს.

თარგმანი

სოსო ბარნაბიშვილი

24 წელიწადი გავიდა, მაშინდელი, რაც ჯონ ლენონის პოლ მაკარტნის ქიშპობის გამანსამბლი „ბიტლზი“ დაიშალა. 19 იანვარს, როგორც ცნობილია, განსაკუთრებით სახელგანთქმულ მოღვაწეთა დასახელები ყოველწლიურ ცერემონიაში ნიუ-იორკში, ლენონის ცოლი იოკო ონო და პოლ მაკარტნი შერიგების ნიშნად ერთმანეთს გადაეხვედნენ.

ფესტივალის ჯილდოს მფლობელად მაკარტნიმ ყოველი თანამოედრადი, შეგნებ მტერი — ჯონ ლენონი — დაასახელა. ამგვარად, ლენონი გახდა პირველი მომღერალი რომლის სახელით პოპ-მუსიკის პანთეონში, ე.წ. „სახელგანთქმულთა პოლში“ მეთრედ მოხვდა მანამდე მას ეს პატივი ერგო, როგორც „ბიტლზის“ ერთ-ერთ წევრს.

ანსამბლის მოყვარულნი კიდევ უფრო გაახარა მაკარტნის განცხადებამ, რომ იგი, რინგო სტარი და ჯორჯ ჰარისონი განაახლებენ სიმღერების გამოშვებას.

სამხრეთ-დასავლეთ საფრანგეთის ქალაქ პისა და ესპანეთის ქალაქ სარაგოსას დასაკავშირებლად გვირახისა და გზატკეცილის გაყვანის 10-წლიანი პროექტი რეგიონის ეკონომიკურ განვითარების მომხრეებსა და ეკოლოგებს შორის ბრძოლის საგნად იქცა. სომპორტის გუბრამი, რომელიც ხელს შეუწყობს ტურიზმის და ღირბი მხარეში კურორტის განვითარებას და რომელზედაც ადგილობრივი ხელისუფალი დიდ იმედებს აწერდნენ, საფრთხის უქადის რაიონის ბუნებას.

გარემოს დამცველნი ყურადღებას განსაკუთრებულად ამახვილებენ აქ მომხდარე პირველად დათვებზე და მათ გადასარჩენად მრავალ აქციას აწყობენ. მოძრაობის ერთ-ერთი ლიდერი ამისათვის რამდენჯერმე ციხეშიც კი მოხვდა. საინტერესოა, რომ ამ დათვების რიცხვს სულ რაღაც 8-დან 13-მდეა.

მოდის ფრანგულმა ფირმამ „მანემა“ მუსულმანურ საზოგადოებას ბოდიში მოუხდა იმისათვის, რომ კაბების ზოგიერთ მოდელზე მოხატულიადა გამოიყენეს ლეკუები ყურანიდან.

სახეობი ჩვენებაზე გერმანელ მოდელს, კლაუდია შიფერს ეცვა დაბალმკერდიანი შავი კაბა, რომელზედაც არაბული სიტყვები ნაცისთვის მარგალ ტყვეობით იყო ამოჭარბული. „მანელის“ დიზაინერმა, კარლ ლაგერფელდმა, ეს წარწერა ტყვეობის ცნობილი ტარდობი გადმოიღო და ერთ-ერთი მამარაჯას ცოლისადმი მიძღვნილ უბრალო სასიყვარულო ლექსში გვითხრა.

ფირმამ აღიარა თავისი შეცდომა და მუსულმანებს კაბების განადგურება აღუქმეს „მანელს“ მრავალი მდიდარი კლიენტი ჰყავს არაბულ სამხრეთში.

უნგრეთის მთავრობამ აკრძალა ძაღლების ჩხუბი და ძაღლის მოჩუბბარი ჯიშების გავრცელება, რათა გასაქანი ამ მისცეს სპორტის ამ სისტემის სახეობებს, რომლებიც ქვეყანაში დასავლეთიდან შემოდის. მოქალაქეებს უფლება არა აქვთ ამ მოხისათვის სპეციალურად მოაშენონ, გაწვრთნან და გაყიდონ ძაღლები.

მარტორკა, მეტსახელად ბრუტალისი, მოუსვენარი ხალხის გაშო, უკვე ევროპის ოთხი ზომარკიდან გამოაქვევს. ახლახანს იგი საშობლოში ნამბიბაში — დაბრუნეს.

4X4

მოკლე საპარლამენტო ლექსიკონი

(ნაშრომი გამოქვეყნდა ჟოფილი, აშაბინდელი
და მომავალი პარლამენტის ამომრჩეველთათვის)

პარლამენტორიზმი — მდგომარეობა, როდესაც მე-
ნტორული ტონით მოლაპარაკე სუბიექტები სპარამენტის
პარლამენტორი — მენტორული ტონით მოლაპარაკე
ერთი სუბიექტი დებუტატი
პარლამენტალიზმი — თვითსწავლა სუბიექტის ამო-
პრევივის ტონით
პარლიმენტალიზმი — დებუტატი, რომელიც არც
სხვისი სუბიექტებისადმი, არც თავისი
პარლამენტალიზმი — დარგი, რომელიც ბოლო-
ზე გადასული დებუტატების ფიქსიკას შეისწავლის
პარლამენტალიზმი — მოდელირება მამრი და მომავალი-
ცო მდგომარეობის
პარლამენტალიზმი — დებუტატი, რომელიც ვირტუალ-
იქცევა
პარლამენტალიზმი — სხვისი პუბლიკის ხმის
მიცემა
პარლამენტალიზმი — მარაზმის ფაზაში მყოფი, ძილად მივა-
რდნილი დებუტატი, რომელიც იტანება, მაგრამ ჭოტად არ
ტოვებს პოლიტიკურ არენას
პარლამენტალიზმი — უპოზიციო დებუტატი
პარლამენტალიზმი — პარლამენტის სხდომების უფრებისა
შეცნობის გულის მანქა
პარლამენტალიზმი — ფრაქციონალური მომხმარებელი
ელასტიკური დებუტატი
პარლამენტალიზმი — როდესაც აზრების „შესაყვანად“ დე-
ბუტატები ერთმანეთს ებრძვიან
პარლამენტალიზმი — უპოზიციო, სუბიექტი დებუტატი
პარლამენტალიზმი — მდგომარეობა სუბიექტების მოლა-
პარაკე რეგიონალური დებუტატი
პარლამენტალიზმი — საფრთხილი ფრაქცია
პარლამენტალიზმი — სპიკერი, რომელიც ხელს უწყობს
სხდომის ისტორიულ გადაწყვეტას
პარლამენტალიზმი — (რეპ. დიპლემტი) სპიკერის მოა-
დგილი (კაცი), რომელიც იტანება აკეთებს
პარლამენტალიზმი — (რეპ. დიპლემტი) სპიკერის
მოადგილე (ქალი) იმავე ფუნქციით
პარლამენტალიზმი — სპიკერი დედაკაცი, რომელიც თავისი
პირით ამბობს, რომ ის პოლიტიკოსი არაა, მაგრამ დებუტატად
უტყვიად. ზის
პარლამენტალიზმი — პარლამენტის დაშლის დადგენილება

(ამომრჩეველის ოცნება):
პარლამენტალიზმი — ყველა დროის საბჭოებში და
პარლამენტებში გავრცელებული დებუტატები
პარლამენტალიზმი — ფიქსიკური დაგეგმვა, ავადმყოფის
ტრენინგები, რომ ოგი დებუტატად დაიბადა და უიზიოსო ქვეყანა
დაიღუპება
პარლამენტალიზმი — მიტინგები პარლამენტში
პარლამენტალიზმი — განუყოფარებელი დიპლომატი დე-
ბუტატი
პარლამენტალიზმი — დებუტატის უფლებამოსილების შე-
წყვეტა თანამდებობაზე დანიშნის გამო
პარლამენტალიზმი — ახალი საშუალო ნარკოტიკული საწარ-
მისა, განსაკუთრებით მძიმედ მოქმედებს ტემპერამენტის ხა-
ლხის ფიქსიკაზე
პარლამენტალიზმი — მიმართულება, რომელიც მო-
ლიტიკაში კინემატოგრაფისტების მომრავლების შედეგად გაჩნდა
პარლამენტალიზმი — პოეტი დებუტატი, ანუ დებუტატ-
ტი ეპიკურიზირებული, ამჟამად მხოლოდ ტატი
პარლამენტალიზმი — (რუსიზმი) პატრიოტული ის-
ტორიის გათამაშების ოსტატ ქალ დებუტატის ნიშნავს
პარლამენტალიზმი — ტელევიზორების და რადიო-
მენდების მსხვილი ნერვების სიგრძე კოლომეტრებში (წერტილი
და დაწყებული ნერვები არ ითვლება)
პარლამენტალიზმი — დუალიზმის (გარეგნის) სა-
ჭირობა, რომლის დროსაც პატრიოტის საკუთარი „კონცეფციის“
სწრაფი უარყოფა და ახალ პარლამენტში უკონცეფციო ბოლო
ახსიათება
პარლამენტალიზმი — გენეტიკური ან მომზადებული კრემ-
ლის აგენტი საპარტეზლოს პარლამენტში
პარლამენტალიზმი — (რუს. ბალაუტი, ფარგ) საპარლამენტო
კრიზისი
პარლამენტალიზმი — ხმის მიცემის ელექტრონული
სისტემის მონტაჟი
პარლამენტალიზმი — „მრგვალი მაგიდის“
მსხვილი და წერტილი ნაწილაკები, ისინი კვლავ შეწყვეტას ცდი-
ლობენ, რომ გარემონტებული „მაგიდა“ პარლამენტის ცენტრში
დადგან როგორც უზენაესი საბჭოს შემოქმედელი

რუსულან მიტაბირიძე

პარლამენტოლოგიური უმცირესობა დოქტორი

შთაბეჭდილება

როდესაც „პარლამენტარი“
პატარა ტენიით მარტივით,
პირში მიკროფონიზირებით
უაროდ ყოველ ბატივით,
თანაც მოითხოვს, მის აზრებს
ყველა მოეპყროს პარტივით,
ის ამ დროს მოსწავს მარგალზე
მიკერებული ბანტივით.

სტანდონტაჟი

საცოდავებმა სისხლი და ოფლი
უხვად ახარჯეს საბჭოთა ტყუილს,
ახლავე სტალინის გასხენებაზე
ვერ იკავებენ ცრემლებს და შუილს *

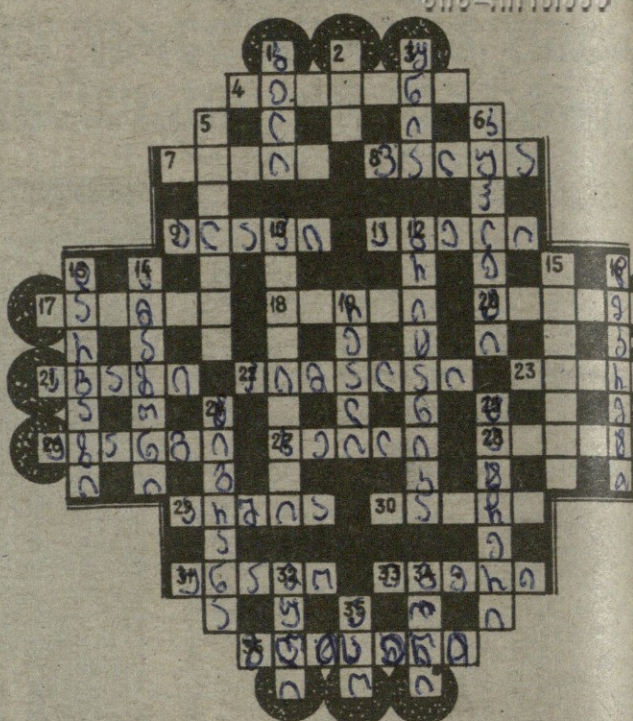
* — აღელვებისაგან გამოწვეული გულის ხმაური.

ტიპიური დასასრული

ერთი ხუტრუცა დიაცმა
გამოიციკლა ცხრა ქმარი,
და რადგან არც ერთს არ ჰქონდა
თვისება მისთვის საკმარი,
არც პორიზონტზე მოსწავდა
პერსპექტიული სხვა ქმარი,
იყო საკმარად დამტყნარი,
ტლაბოში მაგრად ჩამხტარი,
ახლოვდებოდა ისედაც
სექსუალური ზამთარი,
და აღარ ჰქონდა აშკარად
ღირებულება სახმარი,
ასევედ გამოაცხადა
თავისი თავი წამხდარი,
მორალის კითხვას შეუდგა
მრავალ ხმაღს გადაწამხტარი.

რუსულან მიტაბირიძე

პროსპორდი

თარგუმულად: 4. ქალაქი, სადაც და-
რბაღულია საპარტეზლოს სახელმწი-
ფობრივი დამოუკიდებლობისთვის შე-
უპოვარი მებრძოლი ალექსანდრე ბა-
ტონიშვილი 7. სახელმწიფო დეპუ-
ტის, ექსპრომტორი 8. საფრანგეთის
სამეფო დინასტია 9. მუსლიმანთა ღმერ-
თი 11. ქართლის დიდი აზნაური X საუ-
კუნის I მეოთხედში 17. გიორგი ლეო-
ნიძის ლექსი 18. ფინელი მორბენალი,
მსოფლიო ჩემპიონი 20. გორაკოპიანი
დენიშოვები 21. ოცი კაიკი 22. მსოფ-
ლიოს უმაღლესი მთათა სისტემა 23. მთა-
ვრის მმართველის ტიტული 24. ქვეყ-
ნაში 25. უნაგირის ნაწილი 27. გრადის
პოლიტიკური მოღვაწე 28. უცხო მხრი-
დან შემოტანილი მცენარე ან შემოყვანი-
ლი ცხოველი, რომელიც არადაზნავს
ათბეგლი ადგილობრივი ჯავისთვის 29.
წიგნის ან რეგელის დაუწერლად დატე-
ვებული კიდე 30. მომცრო ნაფი 31.
დასავლეთ ევროპული მითოლოგიის
პერსონაჟი — მანინი ქონდრისკაცი 33.
პროფესიონალი მონადირე 36. მოტო-
რიაზი ნაფი.

შეშუშულად: 1. დათვის ნაწიერი
ელექტროგასათბეგლი მოწვევით
ბა 3. გაერთიანება, კავშირი 6. ანტიკლ-
რეფისორი, მსახიობი, სცენარისტ 6. ს-
ქისი, სიმღერის სტროფი 10. შედარბ-
სუსტი მონაწილისთვის მიცემული
რატისობა 3. დატვირთვის შემცირ-
სპორტულ შეჭიბრებაში 12. ერთ-
უძველესი უნივერსალური ენციკლო-
დია მსოფლიოში 13. უმაღლესი სა-
ბირო ორგანო ფეოდალურ საჭირო-
ლოში 14. მდინარე სამხრეთ აზერბა-
15. პორტუგალიელთა კუთვნილი
ბული, რომელიც აიღო ირანის გამომ-
ლმა სარალომა იმამუდინ-ხანმა (უნ-
ლაქში 16. უმაღლესი ნელისუფლე
დადგენილება 19. ესპანური საფრ-
თო გუნდი 24. გივი ბერიკაშვილის ს-
ნური საჭი 25. ინგლისის პოლიტიკ-
მოღვაწე 32. ქმრის და: 34. აშშ პრე-
ტიკური მოღვაწე 35. ახვეულის ც-
ული ნაწილი, ორგანო.

გიორგი ბასილაშვილი

მე-20 ნოემბერი გამოქვეყნებული პროსპორდის პასუხები:

თარგუმულად: 3. მარა; 10. მეღანე;
11. იმერეთი 14. კაბრიოლეტი 15. რე-
ლაშენტი 18. ვერე 19. ილირია 20. ვაგი-
ფი 21. ორბი 22. ურდო 23. ქოქოსი 26.
არტალი 30. ფესი 33. ნიფომანია 34.
კასკადიორი 35. რეგენტი 36. დარვინი
37. შტორი

შეშუშულად: 1. კასტილია 2. ჯან-
3. სერჩი 5. ალბონი 6. ანკესი 7. ს-
8. „სეზარი“ 9. დიუელი 12. მაკელ-
13. ატმოსფერო 16. მეგრე 17. უბი-
ქაფური 24. ქომაგი 25. სინანი 27. რ-
რი 28. აკაცია 29. აქელია 31. პარტ-
32. სკუდერი

თუ გსურთ ბორჯომის საბადოებიდან ჩამოსხმული ბუნებრივი მინერალური წყალი

"ბორჯომი"

ბორჯომი
ბორჯომის ბუნებრივი წყალი

BORJOMI

HIDROCARBONATE SODIUM WATER

რეგისტრირებული საავტორო ნიშნები

მიმართეთ კონცერნს:
"ბორჯომის ხეობა"
რომელიც წარმოადგენს ბორჯომის მინერალური
წყლის ჩამომსხმელ ქარხნებს.
ანგარიშსწორების ფორმა - ნებისმიერი;
პროდუქციის მიწოდება - მწარმოებელი-
მომხმარებელი;
ჩვენი მისამართია:
ბორჯომი, თორის ქ. 39 ტელეფონი 2-30-17
ბორჯომი, სოფელი ყვიბისი ტელეფონი 2-31-36
თბილისი, ლესელიძის 51 (ბნელი ჩიხი 5)
ტელეფონი 98-77-92; 72-10-95
ფაქსი 98-84-92

მინერალური წყალი "ბორჯომი"

დიაგნოსტიკისა და სამედიცინო რეაბილიტაციის ცენტრი „დიმარი“

ბთავაზობთ ბავშვებისა და ზრდასრულთა
კვლივითი სამედიცინო მომსახურება
უახლესი კომპიუტერული ტექნოლოგიები
გამოყენებით. მომავალით შემდეგი
დაავადებებით:

- ბრონქული ასთმა, ასთმური-ბრონქიტი, ალერგი-
ბრონქიტი, ალერგიული ზველა, სურდო, კონიუნქტი-
ტრონიკული ბრონქიტი, მწველთა ბრონქიტი, ექსუდატი-
დიათეზი, ატოპიური დერმატიტი, ბავშვთა ეგზემა, ნეკრო-
ტიტი, ქვეყის შემუბება, ქინჭრის ციება, წამლისმიერი ა-
გია, კონტაქტური დერმატიტი, კვებითი ალერგია ფტ-
შხამისმიერი ალერგია და სხვა.
- ცენტრში ტარდება:
— ალერგიული ავადმყოფის კლინიკური გა-
ვლევა და თანამედროვე მკურნალობა;
— სასუნთქი სისტემის ფუნქციური დიაგნოსტი-
კა; ელექტროკარდიოგრაფია, ფონოკარდიოგრაფია;
— ელექტროენცეფალოგრაფია;
— რენტგენოგრაფია, რენტგენოსკოპია;
— სისხლის ანალიზი;
— ულტრაბერუნ ინჰალაციური თერაპია და
ვახაბი ხელმისაწვდომია.

ჩვენს მისამართია:
ვაჟა-ფშაველას პრ. № 18 ა. ბავშვთა რეაბილიტ-
რესპუბლიკური ცენტრი, პირველი სართული, ც-
„DIMER“, ტ. 39-14-70.
მეტრო „სამედიცინო ინსტიტუტი“, ტროლეიბუსი
რესპუბლიკური საავადმყოფოს მოპირდაპირე მხარეს